

FELSŐOKTATÁS

A felsőoktatásban való részvétel joga az Alaptörvény XI. cikkében, a művelődéshez való jogot érintő rendelkezések között található. Eszerint a felsőoktatás azon képzési szakasz, ami a képességei alapján hozzáférhető mindenki számára. A felsőoktatáshoz való hozzáférés nem szükségszerűen ingyenes, és nem is kötelező az állampolgárok számára. Az állam kötelezettsége, hogy megteremtse a feltételeket a felsőoktatáshoz való hozzáféréshez, és biztosítsa az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatását. A felsőfokú oktatásban való részesülés anyagi támogatását ugyanakkor a törvény meghatározott időtartamú olyan foglalkoztatásban való részvételhez, illetve vállalkozási tevékenység gyakorlásához kötheti, amelyet a magyar jog szabályoz.

A felsőoktatást generális jelleggel a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) szabályozza. Az Nftv. 2012. szeptember 1. napján lépett hatályba, így a tanulmányi követelmények tekintetében a 2012/2013. tanévben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra alkalmazandó. A korábbi felsőoktatási törvények (1993. évi felsőoktatási törvény és 2005. évi felsőoktatási törvény) alatt megkezdett képzésekről az Nftv. az átmeneti rendelkezések között rendelkezik. Állásfoglalásaink kialakítása során kiemelten figyelemmel vagyunk, hogy egy-egy panasz tárgya melyik törvény hatálya alá tartozik.

Az Nftv. szabja meg a felsőoktatás keretszabályait, amely törvény mellett a következő jogszabályok további részletszabályokat tartalmaznak. Az érettségire vonatkozóan a köznevelési törvény, illetve érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: érettségi rendelet), míg a felvétellel kapcsolatban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: felvételi rendelet) határoz meg rendelkezéseket. A felsőoktatás általános szabályait bontja ki a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: végrehajtási rendelet). A végrehajtási rendelet rendelkezik – többek között – a fogyatékossággal élő hallgatók részére nyújtható kedvezményekre és mentességekre vonatkozó szabályokról. A különböző ösztöndíjakra, támogatásokra és eljárási díjakra vonatkozó rendelkezéseket a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: térítési és juttatási rendelet) szabályozza.

A 2017-2021 között megkezdett képzések esetében a képzési és kimeneti követelmények, így – többek között – az érintett szakok idegennyelvi követelményei a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletről (a továbbiakban: 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet) ismerhetők meg. A legkésőbb 2016/2017. tanévben megkezdett tanulmányokra vonatkozóan továbbra is az

alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendeletet (a továbbiakban: 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet) kell alkalmazni. Az Nftv. év végi módosítása lehetővé tette, hogy az innovációs és technológiai miniszter a képzési és kimeneti követelményeket – a tanári szakok képzési és kimeneti követelményeit ide nem értve – hivatalos kiadványként tegye közzé az Innovációs és Technológiai Minisztérium honlapján. A képzési és kimeneti követelményeket közzétételüket követően felmenő rendszerben kell alkalmazni.

A 2021-ben történt felsőoktatásra vonatkozó jogszabályi változások közül kiemelendő, hogy a párhuzamos tanulmányok folytatása lehetővé vált önköltséges képzésben informatika szakon külön központi felvételi eljárás nélkül; erősítették az elektronikus kapcsolattartást a tanulmányi rendszeren keresztül történő tájékoztatás és az igazolások kiadása vonatkozásában; a hallgatói munkaszerződést kötő gyakorlati helyek adókedvezményt vehetnek igénybe; az orvos- és egészségtudományi képzés hallgatói szűrővizsgálatokban önkénteskedhetnek. Ezen kívül a kreditátviteli döntések átláthatóbbakká váltak azzal, hogy a döntéseket és azok érvényességi idejét, továbbá a felsőoktatási intézmény összes kurzusának, moduljának tárgyleírását az intézményeknek a tanulmányi rendszerben minden hallgató és oktató számára hozzáférhetővé kell tenni. A jogalkotó a képzések országhatárokon történő átjárhatóságát azzal segítette, hogy a külföldi oklevelet nem kell bemutatni a beiratkozásnál, elég a magyar képzés végén. Az idei módosítás értelmében megteremtették továbbá a párhuzamos képzés lehetőségét a doktori képzésben a mesterképzés utolsó tanévében.

A felsőoktatási területen hozzánk érkezett panaszokat hagyományosan három nagy csoportba osztjuk: az első csoportba az érettségi vizsgával és a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatos ügyek kerülnek. A második csoportot a tanulmányi kötelezettségek teljesítésének gyakorlatát bemutató ügyek alkotják, míg a harmadik csoportba a felsőoktatási tanulmányok finanszírozásának kérdéseit érintő ügyek tartoznak.

ÉRETTSÉGI-FELVÉTELI A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBE

Az érettségi rendelet szerint az érettségi vizsgának három célja van. Egyrészt annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e az általános műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre; továbbá hogy szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására, valamint, hogy felkészült-e a felsőoktatási intézményekben folyó tanulmányok megkezdésére. Az érettségi vizsgákat követően kiemelten figyelni kell a jogorvoslati határidőkre, amelyek elmulasztása jogvesztő. Az írásbeli érettségi vizsgát követően, a technikai jellegű előírásokkal kapcsolatban a helyszínen két órán, a vizsgadolgozat megtekintése után egy munkanapon, továbbá a vizsgabizottság döntésével szemben öt napon belül van lehetőség jogorvoslattal élni. (XIII/127/2021/OJBIT, XIII/166/2021/OJBIT, XIII/263/2021/OJBIT, XIII/347/2021/OJBIT, XIII/407/2021/OJBIT, XIII/607/2021/OJBIT)

A 2021. évi érettségi vizsga során a járványhelyzet miatt főszabály szerint az írásbeli vizsgát tartották meg, a szóbelit csak kivételes esetekben.

Több tanuló nyelvi érettségi vizsgájával kapcsolatban élt panasszal. A tanulók a hallott szövegértési feladattal kapcsolatban kifogásolták, hogy az nem hallatszódott megfelelően, ellehetetlenítve a vizsga teljesítését. A beadványozókat tájékoztattuk az érettségi vizsgák során rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről: az érettségi vizsgán történt esetleges oktatási jogsérelmek esetén a köznevelési törvény, az érettségi rendelet, valamint a veszélyhelyzet során az érettségi vizsgák 2021. május-júniusi vizsgaidőszakban történő megszervezéséről, valamint egyes köznevelést érintő eltérő szabályokról szóló 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet) szabályai alapján a következő jogorvoslati lehetőségek állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az érettségi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján, amennyiben az írásbeli vizsga lebonyolítása során a vizsgázó szerint az e rendeletben és az adott vizsgatárgy központi vizsgakövetelményeiben foglalt vizsgaszervezési technikai jellegű előírásokat megszegték, az írásbeli vizsga lezárását követő két órán belül az írásbeli vizsga helyszínén, a kormányhivatal megbízottjánál a kormányhivatalnak címzett írásbeli észrevételt tehet. A határidő jogvesztő, igazolásnak helye nincs. A kormányhivatal megbízottja a vizsgázónak az írásbeli vizsga lebonyolításával kapcsolatban benyújtott észrevételét továbbítja a kormányhivatalnak. A kormányhivatal az észrevételt öt munkanapon belül kivizsgálja, és a vizsgálati eredményt, valamint a vizsga további menetével kapcsolatban a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatait megküldi a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójának, aki – szükség esetén – megteszi a vizsga további menetével kapcsolatos intézkedéseket. A vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója a kormányhivatal vizsgálatának eredményéről, és a további intézkedés szükségességéről írásban értesíti a vizsgabizottságot.

Az érettségi rendelet 26. § (2) bekezdése szerint az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést a szóbeli vizsga előtt nyilvánosságra kell hozni. A vizsgadolgozatot és az útmutatót a vizsgázó, a vizsgabizottság elnökéhez történő megküldés előtt, a középiskola képviselőjének jelenlétében, az igazgató által meghatározott helyen és időben megtekintheti, azokról kézzel vagy elektronikus úton másolatot készíthet, és az értékelésre észrevételt tehet. Ha az iskolában a feltételek rendelkezésre állnak, a vizsgázó kérésére a saját vizsgadolgozatáról másolatot kell készíteni. A másolat elkészítésével kapcsolatos költségeket – az igazgató rendelkezése szerint – meg kell téríteni. A megtekintésre, a másolat készítésére egy munkanapot – nyolc órát – kell biztosítani. A vizsgázó észrevételeit a megtekintést követő első munkanap végéig – tizenhat óráig – adhatja le. Az észrevétel benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása esetén egy napon belül lehet igazolási kérelmet előterjeszteni. Az igazolási kérelem benyújtási határideje jogvesztő. Észrevétel kizárólag az útmutatóban foglaltaktól eltérő javítás vagy az értékelés számszaki hibája esetében tehető. A vizsgázókat az írásbeli vizsga megkezdése előtt tájékoztatni kell arról, hogy hol és mikor tekinthetik meg az általuk elkészített vizsgadolgozatokat, és tehetnek észrevételt a szaktanár értékelésére.

A veszélyhelyzet során az érettségi vizsgák 2021. május-júniusi vizsgaidőszakban történő megszervezéséről, valamint a 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 6. § (1)-(2) bekezdései szerint az írásbeli vizsgadolgozat megtekintésének, valamint az észrevétel megtételének szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az érettségi jelentkezést fogadó intézmény a dolgozatok megtekintését 2021. május 31-én és 2021. június 1-jén biztosítja. A megtekintés történhet a vizsgázó által a

vizsgadolgozat laponkénti lefényképezésével, vagy – ha annak feltételei adottak vagy megteremthetők – a vizsgaszervező intézmény a vizsgadolgozatot beszkennelelheti, és a vizsgázónak elektronikus úton is megküldheti. Ha a vizsgázó elektronikus másolatot készített a vizsgadolgozatról, azt követően a megtekintés helyszínét elhagyja. A vizsgázó az észrevételeit elektronikus úton is megküldheti legkésőbb 2021. június 2-án 16 óráig. Az észrevétel benyújtási határideje jogvesztő.

A köznevelési törvény 38. § (7) bekezdése szerint az érettségi vizsga vizsgabizottság, valamint a független vizsgabizottság döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a szülő, a tanuló – a döntést követő öt napon belül – jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezést nyújthat be a köznevelési feladatokat ellátó hatósághoz. A köznevelési feladatokat ellátó hatóság által működtetett érettségi vizsga vizsgabizottság döntése ellen jogszabálysértésre hivatkozással a fellebbezés – a döntést követő öt napon belül – a hivatalhoz nyújtható be. A fellebbezést a köznevelési feladatokat ellátó hatóság, a hivatal három munkanapon belül bírálja el. Eljárására az (1) és (3)-(6) bekezdést kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a fellebbezés benyújtására meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak helye nincs. (XIII/282/2021/OJBIT, XIII/283/2021/OJBIT, XIII/284/2021/OJBIT, XIII/286/2021/OJBIT)

A veszélyhelyzet során az érettségi vizsgára vonatkozóan is külön szabályokat kellett alkalmazni. A rendelkezések értelmében – külön kérelmet és igazolást követően – pótló vizsgákat írtak elő azon tanulók részére, akik az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgát nekik fel nem róható okból elmulasztották. A kérelemről a köznevelési intézmény igazgatója döntött. (XIII/292/2021/OJBIT)

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy gyermeke betegség miatt nem tudott részt venni az emelt szintű biológia és kémia érettségi vizsgákon, amit még ebben a vizsgaidőszakban pótolni szeretett volna.

Tájékoztatottuk a szülőt, hogy a 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 251/2021. (V. 17.) Korm. rendelet 1. §-a értelmében a 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 2. §-a a következő (2a)–(2d) bekezdésekkel egészült ki: „(2a) A középiskola utolsó évfolyamát a 2020/2021. tanévben befejező vizsgázó számára szóbeli pótlóvizsgát kell szervezni, ha az írásbeli vizsgáról vagy az érettségi rendelet 18/B. § (8) bekezdése szerinti gyakorlati vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik mielőtt a válaszadást befejezné, vagy a vizsgatárgy gyakorlati vizsgarészének teljesítésére – neki fel nem róható okból – képtelenné válik, és a vizsgajelentkezést fogadó intézmény igazgatójánál kérelmezi, hogy élni kíván az érettségi rendelet 24. § (1) bekezdése vagy az érettségi rendelet 31. § (5) bekezdése szerinti lehetőséggel, valamint az igazgató engedélyezi számára a pótlóvizsga szóbeli vizsgával való letételét. A (2a) bekezdésben meghatározott kérelmet, valamint a fel nem róható ok igazolására szolgáló dokumentumokat az igazgató részére elektronikus úton, legkésőbb 2021. május 28-án 16 óráig kell benyújtani. A határidő jogvesztő. Az igazgató a döntéséről legkésőbb 2021. június 1-jéig elektronikus úton értesíti a vizsgázót, valamint – ha emelt szintű szóbeli vizsgát engedélyezett – a vizsga megszervezéséért felelős kormányhivatalt. A felvételi rendelet 17. § (9) bekezdésétől eltérően a (2a) és (3) bekezdés szerinti szóbeli vizsga eredményéből érettségi pont számítható.” (XIII/290/2021/OJBIT)

A veszélyhelyzet alatt tartott érettségi vizsgák során – lehetőség szerint – mellőzték a közvetlen kontaktussal járó szóbeli vizsgákat. A különleges jogrend szabályainak megalkotásakor azonban gondoskodtak a nyelvvizsga-egyenértékűségről a szóbeli vizsgarész teljesítése nélkül is.

Egy beadványozó nyelvvizsga-egyenértékűség érdekében szóbeli érettségi vizsga megtartásával kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. A köznevelési intézménye arról tájékoztatta, hogy szóbeli vizsgákat kizárólag SNI-s tanulóknak szervez, a többiek számára nem kínálja fel az írásbeli vizsga után, hogy szóban bizonyíthassanak. Szerinte ezzel a szervező iskola megfosztja a tanulókat a B2-es komplex nyelvvizsgától.

Tájékoztattuk, hogy a 167/2021. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése szerint az érettségi rendelet 45. §-ától és 54. §-ától eltérően a megfelelő fokú és típusú nyelvvizsga-egyenértékűséget a szóbeli vizsgarész teljesítése nélkül meg kell állapítani. (XIII/301/2021/OJBIT)

A járványhelyzetben az érettségi vizsgák megszervezése és lebonyolítása esetén nem kizárólag az oktatási nézőpont érvényesült, az aktuális járványügyi intézkedésekre ugyanúgy figyelemmel kellett lenni.

Egy panaszos a 2021. évi május-júniusi érettségi vizsgával és felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Beadványa szerint szülők és gyermekek nevében kereste fel hivatalunkat, mert szerinte az adott évben érettségit teljesítők még hátrányosabb helyzetben vannak a korábbi évek végzőseivel összehasonlítva.

Tájékoztattuk a hozzánk fordulót, hogy a kialakult helyzettel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy az érettségi és a felvételi ezer szállal kötődik egymáshoz. Az érettségi rendszer 2005-ös átalakítását követően a magyar oktatás rendszerében az érettségi vizsga azért kiemelten fontos, mivel az érettségi vizsgán nyújtott teljesítmény alapján történik központilag a besorolási döntés, és ezáltal az egyetemi felvételi döntés meghozatala.

A koronavírus-járvány kitörését követően, a 2020. évi érettségi vizsga megvalósítása a járványügyi helyzetre figyelemmel volt lehetséges.

Fontos kiemelni, hogy az első hullám lezajlását követően ismételt szigorítás történt a járványügyi adatok szerint, így 2020. november 4-e óta különleges jogrend volt hatályban, a Kormány veszélyhelyzetet hirdetett ki. Az Alaptörvény az alábbiak szerint rendelkezik a veszélyhelyzetről az 53. cikk (1)-(4) bekezdéseiben. A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be. A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat. A Kormány (2) bekezdés szerinti rendelete tizenöt napig marad hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja. A Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti.

A különleges jogrend keretén belül hozott rendelkezések azt szolgálják, hogy az érettségi vizsgák megfeleljenek az Alaptörvény rendelkezéseinek, nevezetesen biztosítsák a művelődéshez való jogot a köznevelésben és a felsőoktatásban is, és érvényesüljön az esélyegyenlőség.

A 2020. évi május-júniusi – koronavírus-járvány idején szervezett – érettségi vizsgára vonatkozó vizsgálatunkban megállapítottuk, hogy az érettségi vizsgák megszervezése nem sértett oktatási jogot. A járványügyi szakemberek javaslatai alapján született feltételek mindegyike az élet, testi épség, egészség védelmében született, ezek betartása minden résztvevőnek elemi érdeke volt.

A Kormány a különleges jogrend keretében alkotta meg a 2020. évi érettségi vizsgák lebonyolítására vonatkozó szabályokat, a 2021. évi érettségi vizsgákról pedig a beadvány benyújtásakor nem volt döntés. Tájékoztatunk a hozzánk fordulót, hogy a soron következő matúrára vonatkozó döntés kialakításában a művelődéshez való alapjog az aktuális járványügyi szempontok figyelembevételével tud érvényesülni. (XIII/67/2021/OJBIT)

A veszélyhelyzetben az érettségi vizsgák megszervezése során a személyes kontaktusok csökkentéséről, így a szóbeli vizsgák elmaradásáról döntöttek. Mindez egy esetleges elégtelen minősítésű emelt szintű írásbeli vizsga utáni javítási lehetőséget is érintette.

Hivatalunkhoz több panasz érkezett a 2021. évi május-júniusi érettségi vizsgákkal összefüggésben. A panaszosok azt kifogásolták, hogy az emelt szintű vizsgákon a tizenkét százalékot elérte, de huszonöt százalékot el nem ért tanulók nem javíthattak szóbeli vizsgán, míg középszinten adott volt ez a lehetőség. A panaszokkal kapcsolatban a köznevelésért felelős államtitkárhoz fordultunk, és állásfoglalását kértük.

Az államtitkár válasza szerint a veszélyhelyzet során az érettségi vizsgák 2020. évi május-júniusi vizsgaidőszakban történő megszervezéséről szóló 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2020-as érettségi Kr.) 4. § (3) bekezdés b) pontja értelmében a vizsgázó vizsgajelentkezését a fogadó intézmény a vizsgázó kérelmére emelt szintről középszintre módosíthatta. Az érettségi rendelet 12. § (6) bekezdése értelmében az érettségi vizsgára történő jelentkezési lapot a május-júniusi vizsgaidőszak esetén február 15-ig lehetett benyújtani a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatójához. A tavalyi évben tehát, aki az emelt szintű érettségét választotta, még nem számíthatott a koronavírus-járvány miatt 2020 márciusától bevezetett tantermen kívüli digitális munkarendben zajló oktatásra, amely a felkészülését befolyásolta, esetlegesen megnehezítette, ezért biztosították ezt a lehetőséget. Az államtitkár megjegyezte, hogy az Oktatási Hivatal adatai szerint 2020-ban az emelt szintűről középszintre való előzetes módosítások száma mindössze 1,7% volt.

A 2020/2021-es tanévben a járvány újabb hullámai miatt a középiskolákban november 11-től tantermen kívüli digitális munkarendben folyt az oktatás, ezzel az érettségire történő jelentkezéskor is tisztában voltak a diákok, ezért ezt a lehetőséget a 2021. évi május-júniusi vizsgák esetén nem tartották indokoltnak biztosítani.

A 2020-as érettségi során a Kr. 3. § (2) bekezdése szerint bármely vizsgatárgyból tett középszintű írásbeli vizsga esetén, ha a vizsgázó írásbeli teljesítménye elérte a tizenkettő százalékot, de nem érte el a huszonöt százalékot, az érettségi rendelet 41. § (2) bekezdése szerint szóbeli vizsgát tehetett. Emelt szintű érettségi esetében a tavalyi május-júniusi vizsgaidőszakban sem állt rendelkezésre ez a lehetőség. Az államtitkár tájékoztatása szerint az intézkedés célja az volt, hogy azok számára, akik egy-egy vizsgatárgyból kifejezetten gyenge írásbeli teljesítményt nyújtottak, biztosítva legyen rendkívüli szóbeli

javítási lehetőség annak érdekében, hogy az érettségi bizonyítványt megszerezhessék. Az emelt szintű érettségi vizsgának a szóbelivel történő pótlását azért nem tartották indokolhatónak – ahogyan a tavalyi évben sem tették –, mert az már túlmutat az érettségi megszerzésén, egyben felvételi vizsga is, amelyre sok tízezer fiatal egyaránt a tantermen kívüli digitális munkarendben készülhetett fel, és az írásbelin elért eredményéhez képest javítási lehetőséget nekik nem biztosítottak, pedig ha a 12-24% közötti eredménynél ezt tették volna, a kreatív gondolkodás alapján akár újabb sávokat is ki lehetett volna jelölni, hogy milyen eredmény esetén biztosítsanak javítási lehetőséget a magasabb %-os eredmény elérése érdekében. Ezt el akarták kerülni, már a 12-24 %-os sáv esetén is, hiszen egy ilyen módon letett vizsga ráadásul nem csak az idei felvételi során, hanem "örökre" felvételi lehetőséget jelentene az érintettnek, ami ugyancsak felvethetne egyenlőségi kérdéseket.

Természetesen az államtitkárság is tudatában volt, hogy egy, az adott veszélyhelyzet miatt hozott rendkívüli intézkedéssorozat nyilvánvalóan kényszerűen beleavatkozik egy funkcionálisan és jogi szempontból is jól felépített, koherens rendszer működésébe, ami kérdéseket vethet fel, amint ez meg is történt. (XIII/332/2021/OJBIT, XIII/339/2021/OJBIT)

A köznevelési törvény kimondja, hogy a gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyegetésnek, kényszernek, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak. Az érettségi vizsgán részt vevő tanulót is megilleti az emberi méltósághoz való jog.

Egy szülő gyermeke elcserélt érettségi dolgozata, az iskola ezzel kapcsolatos eljárása miatt kérte hivatalunk segítségét. Panasza szerint a gyermeke emelt szintű érettségijét elcserélték. A betekintést végző iskola nem hitt a tanulónak, amikor ezt jelezte a betekintéskor, később azonban a kérdéses dolgozatot valóban egy másik településen találták meg.

Telefonon tájékoztattuk a szülőt az érettségi rendelet által rögzített betekintési, észrevételezési lehetőségről, valamint a köznevelési törvényben az érettségi kapcsán rögzített jogorvoslati lehetőségről. Tájékoztattuk továbbá hivatalunk eljárásáról, annak feltételeiről, kihangsúlyozva, hogy az oktatási jogok biztosa eljárásának célja a jogsérelem orvoslása. Az általa sérelmezett helyzetben az elcserélt érettségi dolgozat kapcsán még a betekintés napján (a szülő és gyermeke aktív közreműködése nyomán) megoldódott a probléma, a szülő elmondása alapján az érettségi eredményét ennek megfelelően korrigálták.

A szülő az iskolavezetés gyermekével szembeni bánásmódját, a helyzet kezelését sérelmezte. Ezzel kapcsolatban tájékoztattuk, hogy a fenntartó felé tud emiatt jogorvoslattal élni. Elmondása szerint nem szeretne bírósághoz fordulni vagy kártérítést kérni, viszont szeretné, ha kivizsgálásra kerülne, hogyan történhetett mindez meg. Ezzel kapcsolatban ismételten jeleztük neki a kormányhivatalhoz fordulás lehetőségét.

Ezt követően a szülő ismételten telefonon jelentkezett, és arról informálta hivatalunkat, hogy panasszal élt a kormányhivatalnál, aminek hatására az iskolából megkeresték. A panasszal érintett iskola az ügy tisztázása érdekében meghallgatást tartott. A rendelkezésre álló információk szerint az elcserélt dolgozat tényét elismerték, a tanulót végül saját dolgozata, teljesítménye alapján értékelték, ezzel kapcsolatban őt hátrány nem érte. A meghallgatás eredményeképpen az iskolai eljárás szempontjából panaszolt

igazgatóhelyettes – a jogsérelem orvoslása érdekében – felajánlotta bocsánatkérését a tanuló felé. Ezt a panaszos gyermeke elfogadta, ezzel mindkét fél a kérdéses ügyet lezártak tekintette.

Tekintettel arra, hogy a sérelmezett helyzet orvoslást nyert, ezért az ügyet lezártuk. (XIII/373/2021/OJBIT)

Felsőoktatási szakképzésre, alapképzésre, mesterképzésre és osztatlan képzésre történő felvétel a központi felvételi eljárásban való részvétellel lehetséges. A jelentkezés esetében a felvételtől a felsőoktatási intézmény a jelentkezők teljesítménye, az adott intézményre megállapított maximális hallgatói létszám szakos hallgatói kapacitása, valamint a jelentkezők által összeállított jelentkezési sorrend figyelembevételével – a mesterképzés kivételével – országosan egységes rangsorolás alapján dönt. A rangsorolásról az Oktatási Hivatal besorolási döntéssel határoz. A besorolási döntés alapján a felsőoktatási intézmény felvételi döntést hoz, amely a hallgatói jogviszony létesítésének alapját képezi. (XIII/372/2021/OJBIT, XIII/439/2021/OJBIT, XIII/523/2021/OJBIT)

Több panaszos a felsőoktatási felvételi eljárással kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Az egyik jelentkezőnek a hibás pontszámítás azt eredményezte, hogy nem vették fel a kívánt szak államilag finanszírozott képzésére, míg a másik beadványozót a hiányzó külföldi érettségi bizonyítvány miatt utasították el a felvételi eljárásban.

Panaszukban foglaltakkal kapcsolatban tájékoztattuk őket, hogy amennyiben sérelmesnek érzik a felvételi eljárást, ez esetben a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőség a következő. A besorolási döntéssel szemben az Nftv. 41/H. § (1)-(2) bekezdései alapján a jelentkező – jogszabálysértésre hivatkozással – a döntés ellen a döntés közzétételétől számított tizenöt napon belül közigazgatási pert indíthat. A keresetlevél alapján a felsőoktatási információs rendszer működéséért felelős szerv az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény 115. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerint módosíthatja vagy visszavonhatja a döntését.

A jogorvoslati kérelem benyújtására az Oktatási Hivatal által rendszeresített formanyomtatványt annak honlapjáról lehet letölteni. (XIII/410/2021/OJBIT, XIII/416/2021/OJBIT)

Az általános felvételi eljárást követően a szeptemberben induló képzések fennmaradó helyeire a felelős miniszter pótfelvételi eljárást engedélyezhet. A jelentkező egy felsőoktatási intézmény egy képzésre nyújthatja be jelentkezését.

Egy jelentkező a felsőoktatási pótfelvételi eljárással kapcsolatban fordult hivatalunkhoz. Levele szerint 2005 előtt érettségizett, és nem rendelkezik emelt szintű érettségivel.

Tájékoztatottuk, hogy a felvételi rendelet 23. § (3) bekezdése szerint alapképzésre, osztatlan képzésre – az (1) bekezdésben foglaltak mellett, a (4) bekezdésben szabályozott kivétellel – az a jelentkező vehető fel, aki legalább egy emelt szintű érettségi vizsgát tett, vagy felsőfokú végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezik. A 15/B. §-a szerint a felsőoktatási szakképzésben szerzett oklevéllel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkező jelentkezőket – ha felsőoktatási szakképzésre, alapképzésre vagy osztatlan képzésre jelentkeznek – a felsőoktatási intézmények a Tájékoztatóban közzétett módon a felsőfokú oklevél alapján, az emelt szintű érettségi követelménytől való eltekintéssel is rangsorolhatják. Ebben az esetben az oklevélért adható pontot az oklevél minősítése szerint a 14. § (5) bekezdésében, illetve a 23.

§ (1) bekezdésében megállapított ponthatár és 400 pont között arányosan kell megállapítani. Az így kapott pontszámhoz a jelentkező által elért összpontszám meghatározása érdekében hozzá kell adni a 20. §-ban, a 21. §-ban és a 24. § (1) bekezdésében meghatározott többletpontokat. A jelentkezési kérelem csak akkor minősül a 11. § (2) bekezdés b)-d) és g) pontjai szerint hiányosnak, ha a jelentkező az érettségi bizonyítványa és a középiskolai bizonyítványa alapján is kéri a pontszámítás elvégzését.

Tájékoztatottuk továbbá, hogy a felvételi rendelet 17. § (8) bekezdés a) pontja szerint a jelentkező a központi felvételi eljárásban a jelentkezés feltételeként meghatározott emelt szintű tantárgyi érettségi vizsgakövetelmény feltételét – a felvételi eljárás részeként a felsőoktatási intézmény által szervezett – legalább 45%-os eredményű felsőoktatási felvételi szakmai vizsgával is teljesítheti, ha az adott tantárgyból a kétszintű érettségi vizsga bevezetése előtt szerzett magyar érettségi bizonyítványában vizsgaeredménnyel rendelkezik. Felhívtuk továbbá a pótfelvételre jelentkező figyelmét a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeire is. (XIII/443/2021/OJBIT)

A tanulmányi pontokkal és érettségi eredményekért kapott pontokkal a jelentkező összesen 400 pontot szerezhethet a felsőoktatási felvételi eljárásban. Ezen túl még tanulmányi versenyeken elért helyezésekért, idegennyelvi tudásért és sportteljesítményért további 100 pontot szerezhethet a felvételi eljárásban résztvevő. Ennek megfelelően 32 többletpontot lehet szerezni – többek között – a 2020. január 1-jét megelőzően közzétett Országos Képzési Jegyzék szerinti 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítésért. (XIII/203/2021/OJBIT, XIII/204/2021/OJBIT, XIII/210/2021/OJBIT)

Az Oktatási Jogok Biztosának Hivatalába egy művészeti szakképző iskola vezetője által megfogalmazott panasz érkezett. A beadvány tartalma röviden a következő.

Az intézményvezető előadta, hogy az intézményben OKJ-s képzésben tanulók felsőoktatási felvételi eljárásba terveztek jelentkezni, és számoltak azzal, hogy művészeti szakképzettségük a bölcsészettudományi képzéseken akár 32 többletpontot ér. A felvételi rendelet 2020. december 31-ig úgy rendelkezett a 3. számú mellékletében, hogy a panaszosoknak mindezekre lehetőségük volt, azonban az egyes felsőoktatási tárgyú és kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet) 20. § (3) bekezdése a felvételi rendelet 3. számú mellékletét 2021. január 1-jétől módosította. A módosítás nem tartalmazta a bölcsészettudományi képzési területen beszámítható OKJ végzettségeket, továbbá a művészeti szakképzésből jövőek más szakon sem tudják többletpontokra váltani szakképzettségüket.

A panaszos azt sérelmezte, hogy a 2020 végén kihirdetett Felvételi Tájékoztató még tartalmazta a beszámíthatóságra vonatkozó információkat, és a felvételi eljárás közben változtatták meg a feltételeket. Így akik arra készültek, hogy többletpontokat kapnak a szakképzési tanulmányaik után, végül nem tudták többletpontokra vonatkozó kedvezményeket érvényesíteni a felsőoktatási felvételi eljárás során.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, ennek keretében megkerestük az Innovációs és Technológiai Minisztériumot, hogy nyilatkozzon a panaszban foglaltakkal kapcsolatban.

A felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár a kérdéskörrel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatta hivatalunkat. 2020. december 24-én jelent meg a Magyar Közlöny 290. számában a 661/2020. (XII. 29.) Korm. rendelet, amely a felvételi rendelet módosításait is tartalmazta. A módosítások – néhány rendelkezésének a 2021. január 1-jén történő hatályba lépésén kívül – a kihirdetést, azaz december 24-ét követő napon léptek hatályba. A Felsőoktatási felvételi tájékoztató – 2021 szeptemberében induló

képzések című elektronikus kiadvány (a továbbiakban: Tájékoztató) a jogszabályi módosításoknak is megfelelően 2021. december 28-án jelent meg a www.felvi.hu honlapon.

A felvételi rendelet módosítása a szakképzés rendszerében végbement átalakuláshoz, megújuláshoz igazodóan a szakképzésben elért eredmény alapján számítható pontszámítás kapcsán érintette az Országos Képzési Jegyzék szerinti szakképesítés után adható pontok, többletpontok rendszerét is. Ennek megfelelően a felvételi rendelet 15/A. § (6) bekezdése értelmében a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti, 2012 után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét a felsőoktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványként teszi közzé a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a Tájékoztatóban.

Alapvetően szakképzési eredmény után 32 többletpontra az lehet jogosult, aki olyan 2021 után szerzett 2020. január 1-jét megelőzően közzétett Országos Képzési Jegyzék szerinti 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítéssel, továbbá középfokú szakképzettséget tanúsító oklevéllel vagy szakgimnáziumban oktatható szakképesítéssel rendelkezik, amely a felsőoktatásért felelős miniszter szakiránynak megfelelő továbbtanulás megállapítása kapcsán közzétett hivatalos kiadványában az adott alapképzési vagy osztatlan képzési szaknak megfelelő szakképzettségek és szakképesítések körében szerepel.

A felsőoktatási szakterület 2020 őszén több körben egyeztetett a Magyar Rektori Konferenciával a szakonként meghatározandó szakképzettségek és szakképesítések köréről. A Magyar Rektori Konferencia által elfogadott táblázat a felsőoktatási rendelet módosításának hatályba lépése következtében a megjelenő Felvételi Tájékoztató 8. Táblázatok fejezetének 6. „Többletpontra jogosító szakmák és OKJ 54-es és 55-ös szakképesítések” című táblázataként jelent meg.

A felvételi rendelet 3. számú melléklete – melynek meghatározása szintén a Magyar Rektori Konferencia bevonásával került sor – nem a többletpontszámítás, hanem a felsőoktatási felvételi eljárás során a felvételi rendelet 15/A. § (5) bekezdése szerinti pontszámítás szempontjából figyelembe vehető szakmák és szakképesítések meghatározását tartalmazza.

A Magyar Rektori Konferenciával folytatott egyeztetések és jóváhagyásuk alapján több képzési területen (pl. a bölcsészettudományi mellett a jogi képzési területen), vagy egyes képzési területek bizonyos szakjain sem adható szakképzettség alapján többletpont a korábban megszerzett OKJ bizonyítványok után. Ezt az információt a 2020. december 28-án megjelent Tájékoztató már tartalmazta, és a hivatalos (2021. január 29-án megjelent) kiegészítése során sem történt ebben a körülményben módosítás.

A Tájékoztató 6. táblázatként megjelentetett „A 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásokról kezdve a felsőoktatási felvételi eljárások során a szakiránynak megfelelő továbbtanulás esetén történő többletpontszámítás tekintetében meghatározott szakmák és Országos Képzési Jegyzék szerinti 54-es vagy 55-ös szakmaszámú szakképesítése” című miniszteri közlemény jövőben történő kiegészítését, módosítását a 2022. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás tervezése kapcsán a felsőoktatási szakterület a szakképzési szakterülettel együttműködve megvizsgálja. Ezért a helyettes államtitkár azt javasolta, hogy a panaszos művészeti vezető küldje meg a konkrét javaslatát a vizsgálatba szakmai egyeztető félként bevonásra került Magyar Rektori Konferencia Bölcsészettudományi Bizottsága részére.

A panaszos beadványát, a felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár nyilatkozatában foglaltakat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

A jogalkotásról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 7. § (1) bekezdése alapján a jogszabályban meg kell határozni a hatálybalépésének napját, amely a jogszabály kihirdetését követő valamely nap lehet. A Jat. 2. § (3) bekezdése szerint a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell megállapítani, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogszabály alkalmazására való felkészülésre.

A kellő felkészülési idő kérdéskörével az Alkotmánybíróság több alkalommal is foglalkozott. A 7/1992. (I. 30.) AB határozat szerint a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges „kellő idő” megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. A 28/1992. (IV. 30.) AB határozat a kellő felkészülési idővel kapcsolatban rögzíti, hogy a demokratikus jogállam [...] kellő törvényi garanciákkal megteremti annak a reális lehetőségét, hogy a jogalanyok valóban megismerhessék a reájuk irányadó jogszabályi rendelkezéseket, s módjukban álljon magatartásukat azokhoz igazítani. [...] a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon [...] a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire [...] Azt törvényben – még kevésbé alkotmánybírósi határozatban – nem lehet általános érvénnyel meghatározni, hogy mennyi a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges „kellő idő”, amit a jogszabály kihirdetése és hatálybaléptetése között feltétlenül biztosítani kell. Ezt minden egyes jogszabály megalkotásánál, a jogszabályba foglalt rendelkezések jellegének, mennyiségének, valamint a jogszabály végrehajtására (vagy az önkéntes jogkövetésre) való felkészülést befolyásoló egyéb tényezők alapulvételével, esetileg kell vizsgálni. E kötelezettség a jogszabály tervezetének kidolgozásában közreműködő, illetőleg a jogalkotó szerveket terheli.

A felvételi rendelet 6. § (2) bekezdésének a)-c) pontjai szerint a Tájékoztató az adott intézmény által meghirdetett alapképzési szakokra és az osztatlan képzésekre vonatkozóan tartalmazza azt, hogy milyen érettségi vizsgatárgyból kell emelt szintű érettségi vizsgát teljesíteni felvételi követelményként és a pontszámítás feltételeként; a felvétel és a pontszámítás feltételül meghatározott, az adott évi felvételi eljárásokat legalább két évvel megelőzően, valamint a két évvel későbbi felvételi eljárásokra vonatkozóan a 2. mellékletben felsorolt érettségi vizsgatárgyak közül meghatározott – és a minisztérium hivatalos lapjában nyilvánosságra hozott – érettségi vizsgatárgyakat; az adott képzési területen képzést folytató felsőoktatási intézmények által a felvétel feltételül meghatározott, az adott évi felvételi eljárásokat legalább két évvel megelőzően közölt, az 1. mellékletben szakos bontásban meghatározott szóbeli alkalmassági vizsgakövetelményeket.

A felvételi rendelet ezen rendelkezéseiben rögzített két éves felkészülési határidő nem vonatkozik az OKJ bizonyítványokért kapható többletpontokra, azonban fontos alapelvet rögzítenek. A Tájékoztató kihirdetését és a felsőoktatási felvételi eljárásba történő jelentkezést megelőzően is megkezdődik az információk gyűjtése a különböző tanulmányi eredmények felvételi eljárásban történő beszámíthatóságával kapcsolatban. A felsőoktatási felvételi eljárásba jelentkezők az eljárást akár évekkal megelőzően az aktuális jogszabályok ismeretében kezdik meg a felkészülést, illetve alakítják ki a jelentkezési stratégiájukat, és ehhez igazítják idejüket és anyagi lehetőségeiket is. Amennyiben a felsőoktatási felvételi eljárásban ezen két éves cikluson belül olyan jogszabályi változás következik be, amely a megtervezett felkészülést a várt eredmény megvalósulása nélkül lehetetleníti el, akkor a befektetett energia kárba vész, és a jelentkezőnek már nincs ideje korrigálni a felvételi stratégiáját, hogy más módon igyekezzék pótolni a jogszabályváltozással érintett kieső pontokat.

Összegezve a fentieket megállapítottuk, hogy a 2021. évi általános felvételi eljárásban fenti ügyben a jogalkotó nem biztosította a jelentkezők kellő felkészülési időhöz kötődő garanciális jogait. Azon OKJ

képzésben bizonyítványt szerző jelentkezők esetében, akik a korábbi szabályozás szerint még jogosultak voltak a többletpontokra, az új jogszabályi rendelkezések értelmében többletpontot már nem szerezhettek bizonyítványukkal, a fenti jogszabályi módosítással sérültek a jogbiztonsághoz fűződő alkotmányos jogaik. Elismerve a szakmai közösségek jogát a többletpontokra vonatkozó feltételek kialakításával kapcsolatban, ugyanakkor megállapítottuk, hogy a 2020. december 24-én kihirdetett jogszabályi rendelkezések nem voltak figyelemmel a fenti érintetti körre.

A fentiekre tekintettel jövőre irányuló jogalkotási javaslattal fordultunk az Innovációs és Technológiai Minisztérium minisztere mint felsőoktatásért felelős miniszter felé, hogy tegye meg a szükséges lépéseket a jogsértő helyzet megszüntetése érdekében, hogy a korábbi szabályozás alapján kapható többletpontokat is érvényesítsék a 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban.

Válaszában a miniszter közölte, hogy megkapta a jogalkotási javaslatot, melyet hivatalunk a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (3) bekezdésében előírt – a jogszabály alkalmazására való felkészülésre szükséges elegendő idő – hiánya okán kezdeményezett.

Hivatalunk indítványában jelezte a minisztériumnak, hogy az új szabályozás szerint már nem szerezhettek többletpontot azon OKJ képzésben bizonyítványt szerző jelentkezők, akik a korábbi szabályozás szerint még jogosultak voltak a többletpontokra, mivel a 2020 végén kihirdetett 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet módosította a felvételi rendelet 3. mellékletét, és így sérülnek az érintett OKJ képzésben bizonyítványt szerző jelentkezők jogbiztonsághoz fűződő alkotmányos jogaik.

Ahogy hivatalunknak a tárgykört érintő egyedi kérelem alapján indított eljárásában adott megkeresésére felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár korábban kifejtette: sem a felvételi rendelet 3. mellékletének, sem magának a jogszabálynak bármely más, 2020. december 24-én kihirdetett módosítása nem érintette szorosan a többletpontok rendszerét.

A felvételi rendelet korábbi 4. „szakiránynak megfelelő továbbtanulás meghatározása felvételi pontszámítás szempontjából” című melléklete határozta meg az egyes szakirányokat, amelyek esetében a felvételi rendelet 21. § (1) bekezdés j) pontja szerinti többletpontra voltak jogosultak a jelentkezők.

A felvételi rendelet 4. mellékletének hatályon kívül helyezéséről azonban a Magyar Közlöny 2020. február 7-én (2020. évi 20. számában) kihirdetett, a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő módosító és hatályon kívül helyező rendelkezésekről szóló 13/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 82. § (2) bekezdés 8. pontja rendelkezett, így nem lehetett megalapozottan vélelmezni, hogy szabályai a 2021. évi általános felsőoktatási felvételi eljárás során is alkalmazandók lesznek.

A 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelettel a felvételi rendeletbe iktatott új 3. melléklet (A felsőoktatási felvételi eljárás során pontszámítás szempontjából figyelembe vehető szakmák és szakképesítések) egy preferált pontszámítási rendszert hozott létre szakképesítéssel rendelkezők részére. A korábbi szabályozás szerint kizárólag többletpontot lehetett szerezni szakképesítésért, de magának a pontszámításnak a szempontjából (a köznyelvben érettségi pontként is gyakran említik a pontszámítást) nem volt figyelembe vehető a szakmai vizsgát tanúsító OKJ-s bizonyítvány.

A hatályos rendelkezések értelmében a felvételi rendelet 15/A. § (6) bekezdése alapján a többletpontok megállapítása érdekében képzési területenként a szakiránynak megfelelő, 2012 után szerzett szakképzettségek és szakképesítések körét az oktatásért felelős miniszter hivatalos kiadványként közzéteszi a miniszter által vezetett minisztérium honlapján és a felsőoktatási felvételi tájékoztatóban. Hivatalunk javaslata tehát a miniszteri döntés újragondolására irányult.

A felsőoktatási szakterület 2020 őszén több körben egyeztetett a Magyar Rektori Konferenciával, és ezen egyeztetések eredményeként, a Magyar Rektori Konferencia jóváhagyásával született meg a döntés, hogy egyes képzési területeken, vagy egyes képzési területek bizonyos szakjain nem adható többletpont a korábban megszerzett OKJ bizonyítványok alapján.

Hivatalunk javaslatát figyelembe véve, a 2022. évi általános felvételi eljárás előkészítése során a felsőoktatási szakterület kezdeményezni fogja a Magyar Rektori Konferenciánál annak áttekintését, hogy a felvételi rendelet korábbi 4. melléklete szerinti szakképesítések egy adott képzési terület, vagy egy adott szak esetén értékelhetők-e többletpontként.

A folyamatban levő 2021. évi felsőoktatási felvételi eljárásban ugyanakkor a Miniszter nem látta annak lehetőségét, hogy a többletpontok számítása módosításra kerüljön, mivel a döntés a Magyar Rektori Konferencia – a felsőoktatási intézmények képviselőit, érdekeinek védelmére jogosult konzultatív testület – egyetértésén alapul, és ennek a folyamatban lévő felsőoktatási felvételi eljárásban történő felülmérlegelésével nem értett egyet.

Az ügyben hozzánk forduló panaszosokat fentiekről tájékoztattuk, és mindezekre figyelemmel megadtuk részükre a Magyar Rektori Konferencia elérhetőségeit. (XIII/150/2021/OJBIT, XIII/274/2021/OJBIT, (XIII/291/2021/OJBIT, XIII/569/2021/OJBIT)

Fentiekén kívül többletpontot szerezhethet a hátrányos helyzetű, a gyermeküket gondozó, valamint a fogyatékossgal élő jelentkezői csoporthoz tartozó személy. Ezen jelentkezők támogatásának célja az érintett személyek esélyegyenlőségének biztosítása.

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy gyermeke tartós betegségből való felépülése a teljes érettségi időszakra kiterjedt, így helyzetére figyelemmel a fogyatékossgáért kapható 40 többletpontot szeretnék a felsőoktatási felvételi eljárás során megkapni.

Tájékoztattuk, hogy a felsőoktatási felvételi eljárás során adható kedvezményeket a jogalkotó azért biztosítja, hogy azon jelentkezők számára, akiknek az állapota végleges, de továbbtanulási szándékuk van, segítsen lebontani előttük az állapotukból fakadó akadályokat.

Megértve a nehéz helyzetüket, és elismerve a jelentkező érettségi vizsgákon elért teljesítményét, tájékoztattuk a hozzánk fordulót, hogy az érintett a felsőoktatási eljárásban megillető kedvezmények tekintetében nem fogyatékossgal élőknek, hanem tartós betegnek minősül, ez alapján e jogcímen többletpontra nem jogosult. (XIII/364/2021/OJBIT)

TANULMÁNYI ÉS VIZSGAÜGYEK

A korábbi tanulmányok elismerésére kreditátvitel útján van lehetőség. Az elismert kredit egy másik egyetemen folytatott tanulmányok folytatása, vagy ugyanazon felsőoktatási intézményben történő tanulmányok újrakezdése esetén lerövidítheti a képzési időt. Amennyiben az összevetett tudás hetvenöt százalékban megegyezik, a megszerzett kreditet el kell ismerni. A kreditekről szóló igazolások kiadása a tanulmányok befejezését követően egy külföldi intézményben történő felvételnél vagy munkavállalásnál is szükségessé válhat.

Egy panaszos a korábbi felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányaira vonatkozó kétnyelvű kreditigazolások kiadásával kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Tájékoztatottuk a panaszost, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 1994. január 1. és augusztus 31. közötti időállapotának 97. § (5) bekezdése szerint külföldi felhasználásra, kérelem alapján, idegen nyelvű oklevélmelléklet adható ki, amely a tanulmányi kötelezettség legfontosabb adatairól és a tanulmányi eredményekről ad tájékoztatást. 2003. július 1-től ugyanezen § (8) bekezdése a jogszabály hatályon kívül helyezéséig az alábbiak szerint rendelkezett: a hallgató kérésére a felsőoktatási intézmény magyar nyelvű oklevélmellékletet állít ki az Európai Bizottság és az Európa Tanács által kidolgozott oklevélmelléklet szerint. A hallgató kérésére és költségére az oklevélmellékletet angol nyelven is ki kell adni.

A végrehajtási rendelet 34. § (6) bekezdése alapján a hallgatói jogviszony fennállása alatt ki nem adott oklevél és oklevélmelléklet első kiadásának ingyenessége megilleti a volt hallgatót is. Ezen kívül felhívtuk a beadványozó figyelmét a jogorvoslat lehetőségére. (XIII/366/2021/OJBIT)

A felsőoktatási jogszabályok alapvetően nem szabják meg, hogy a tantárgyakat milyen sorrendben és maximum hányszor lehet felvenni, illetve megismételni. A felsőoktatási intézményeknek saját autonómiájuk keretében kell rendelkezniük arról, hogy egy sikertelen vizsgát hányszor lehet megismételni egy adott vizsgaidőszakon belül, illetve egy tantárgyat hányszor lehet újból felvenni. Azt azonban az Nftv. írja elő, hogy amennyiben egy hallgató egy tantárgyból hat vizsgát sikertelenül próbált teljesíteni, ez a hallgatói jogviszonyának mérlegelés nélküli megszűnését eredményezi.

Egy hallgató tantárgyismétléssel kapcsolatban élt panasszal. Tájékoztatottuk a panaszost, hogy a végrehajtási rendelet 55. § (1) bekezdése szerint a kreditrendszerű képzés során a különböző képzési szintek szabályai eltérhetnek és elkülönülten is szabályozhatók. Ugyanezen § (2) bekezdés 8. pontja szerint a kreditrendszerű képzésben – a felsőoktatási intézmény szabályzatában – szabályozni kell a sikertelen vizsgák egy vizsgaidőszakon belüli megismétlési kísérleteinek számát, egy adott tantárgynak a tanulmányok során való újabb felvételi lehetőségeit. Mindezekre figyelemmel javasoltuk a hallgatónak, hogy a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban tájékozódjon az ismételt tantárgyfelvételre vonatkozó rendelkezésekről. (XIII/117/2021/OJBIT)

Az értékeléssel kapcsolatban minden évben nagy számú beadvány érkezik hivatalunkhoz. Az értékelés alapvetően az adott tantárgyat oktató autonómiájába tartozik, azonban ennek korlátját képezi – többek között – a tantárgyi program előzetes meghirdetésének követelménye. Az oktatás és a számonkérés során az eljárási jellegű előírásokat a felsőoktatási intézménynek és az oktatónak be kell tartania. Az értékeléssel kapcsolatban a jogszabály szűk körben enged jogorvoslati lehetőséget. (XIII/215/2021/OJBIT, XIII/259/2021/OJBIT, XIII/271/2021/OJBIT, XIII/325/2021/OJBIT, XIII/360/2021/OJBIT, XIII/375/2021/OJBIT, XIII/510/2021/OJBIT, XIII/539/2021/OJBIT, XIII/582/2021/OJBIT)

Több hallgató zárthelyi dolgozattal vagy vizsgaértékeléssel kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Tájékoztatottuk a hozzánk fordulókat, hogy az értékeléssel összefüggésben az Nftv., valamint végrehajtási rendelet tartalmaz rendelkezéseket.

Az értékeléssel összefüggésben az alábbiak szerint rendelkezik az Nftv. 35. § (2) bekezdése. Az oktatással kapcsolatos feladatokat ellátó kötelessége, hogy az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, a jóváhagyott tanterv szerint oktasson és értékeljen. E rendelkezéseknek megfelelően az oktatót a hallgatók munkájának értékelésekor, minősítésekor széleskörű szabadság illeti meg. Ezért a törvény csak rendkívül szűk esetkörben biztosít jogorvoslati lehetőséget az értékelés, minősítés vonatkozásában. Annak megítélése ugyanis, hogy egy felelet vagy egy dolgozat milyen érdemjeggyel értékelhető, szakmai kérdés, mely szaktudásnak az oktató van birtokában.

Felhívtuk a hallgatók figyelmét arra, hogy a végrehajtási rendelet 58. § (2) bekezdése szerint, ha a sikertelen vizsgát követő ismétlővizsga nem volt sikeres, a hallgató kérésére biztosítani kell, hogy az újabb ismétlővizsgát másik oktató vagy vizsgabizottság előtt tehesse le.

Tájékoztattuk a panaszosokat, hogy az Nftv. 50. § (1) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt állít ki (abszolutórium).

Felhívtuk a hozzánk fordulókat figyelmét az Nftv. jogorvoslatra vonatkozó szabályozására. Az 57. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – jogorvoslattal élhet, kivéve a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést. Eljárás indítható a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntés ellen is, ha a döntés nem a felsőoktatási intézmény által elfogadott követelményekre épült, illetve a döntés ellentétes a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában foglaltakkal, vagy megszegtek a vizsga megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket. (XIII/31/2021/OJBIT, XIII/77/2021/OJBIT, XIII/96/2021/OJBIT)

Eljárási jellegű előírás az értékelés kapcsán, hogy egy vizsga milyen formában kerüljön megtartásra. A záróvizsga bizottság létszámára és összetételére vonatkozóan a végrehajtási rendelet tartalmaz előírásokat. Eszerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja egyetemi vagy főiskolai tanár vagy docens, továbbá legalább egy külsős tagja legyen. A felsőoktatási intézmény szabályzatában határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját. Kisebb vizsgák, egyetemi szigorlatok esetén a felsőoktatási intézmény saját szabályozása az irányadó, amely előírások betartása az intézményt is köti.

Egy volt hallgató a vizsgaidőszak meghosszabbításával kapcsolatos jogorvoslati kérelmének elutasítása miatt élt panasszal. Véleménye szerint a jogorvoslati döntés eljárási okból, a bizottság összetételére vonatkozó egyetemi szabályozás miatt semmis, és az ennek megállapítására vonatkozó vizsgálatot kezdeményezte hivatalunknál.

A hallgató által becsatolt jogorvoslati döntést az oktatási rektorhelyettes, az EHFB elnöke írta alá. A hallgató kifogása szerint a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 6. § (3) bekezdése szerint a kari, illetve az egyetemi felülbírálati bizottságok 3 vagy több tagból állnak. Elnökei olyan vezető oktatók lehetnek, akik az egyetemen magasabb vezetői, vagy vezetői megbízással nem rendelkeznek és/vagy hallgatói

ügyekben eljáró testületnek nem tagjai. A bizottságok tagjai oktatók és hallgatók. A felülbírálati bizottságok elnökét a rektor javaslatára a szenátus választja meg. A hallgatói képviselőkre a karok esetében a kari HÖK, az egyetemi bizottság esetében az EHÖK tesz javaslatot. A bizottságok elnökét a rektor bízza meg.

Az Nftv. 37. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rektorhelyettes a felsőoktatási intézményekben – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottak alapján – adható magasabb vezetői megbízás.

Tekintettel arra, hogy a beadványában közöltek szerint a volt hallgató tanulmányait a felsőoktatási intézménynél abszolutoriummal befejezte, így az ügyében az eltelt időre figyelemmel kezdeményezéssel élni nem volt módunk. Figyelemmel azonban a bizottság összetételére vonatkozó kifogásaira az alábbi jövőre vonatkozó jelzéssel éltünk a rektornál.

Felhívtuk a rektor figyelmét, hogy az újonnan meghozott egyetemi szabályzatokban a felsőoktatási intézmény döntésén múlik, hogy vállalnak-e jogszabályn túl kötelezettséget. Azt azonban fontos kihangsúlyozni, hogy az egyetemi szabályozási autonómia lehetőséget ad a felsőoktatási intézményeknek, hogy a felsőoktatási jogszabályi keretek között saját szabályozást alkossanak meg magukra vonatkozóan. Mindez azonban kötelezettséget is jelent, hogy a maguk alkotta szabályozást betartsák, és az érintettekkel is betartassák. (XIII/205/2021/OJBIT)

A 2020-as évhez hasonlóan idén is több beadvány és kérdés érkezett a járványhelyzetre vonatkozóan. 2020 novemberétől a kontaktusok csökkentése érdekében az oktatás ismételten digitális keretek között folyt tovább a felsőoktatási intézményekben. (XIII/480/2021/OJBIT, XIII/98/2021/OJBIT)

Egy hallgató azzal kapcsolatban élt panasszal, hogy egy felsőoktatási intézményben egy tantárgyat jelenléti oktatásban oktatták.

Tájékoztatottuk a hozzánk fordulót, hogy a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet 14. § (1)-(4) bekezdései szerint a felsőoktatási intézményben az oktatás digitális oktatás keretei között folytatható. Az (1) bekezdés szerinti védelmi intézkedés alól – a (3) bekezdés szerinti kivétellel – felsőoktatásért felelős miniszter, a felsőoktatási intézmény rektorának kezdeményezésére felmentést adhat. Ha a felsőoktatási intézmény fenntartója nem a felsőoktatásért felelős miniszter, a rektor kezdeményezése alapján a felsőoktatási intézményt fenntartó miniszter adhat felmentést a (2) bekezdés szerinti védelmi intézkedés alól. A felsőoktatási intézmény kollégiumának és diákotthonának hallgatók általi látogatásának a rendjéről a felsőoktatási intézmény rektora dönt. Tájékoztatottuk a hallgatót a jogorvoslat lehetőségéről. (XIII/153/2021/OJBIT)

A vizsgák megszervezésére és lebonyolítására is komoly kihatással volt a járványhelyzet. A személyes találkozások csökkentése érdekében mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgák többnyire átkerültek az online térbe. Az online szóbeli vizsgák egy részét, a hozzánk érkezett ügyek tapasztalatai alapján, a Zoom felületén bonyolították le a felsőoktatási intézmények.

A felsőoktatási intézmény harmadéves hallgatója előadta hivatalunknak, hogy egy szigorlati vizsgája sikertelen volt, de szerinte a vizsga szabálytalanul volt megszervezve. A panaszos azt sérelmezte a vizsga vonatkozásában, hogy az egyik tanár nem volt bent a vizsga első felében, továbbá nem állt

rendelkezésre elegendő idő a felkészüléshez a felelet közben, és a sikertelen vizsgát követően kiabált vele az oktató, majd kilépett az online vizsga platformjáról. A hallgató az értékelésre vonatkozó döntés ellen a Hallgatói Ügyek Jogorvoslati Tanácsához fellebbezett. A másodfokú határozatban elutasították a hallgató kifogásait, és nem támogatták esetében új vizsga kiírását. A jogorvoslati döntés szerint a két oktató egybehangzóan állította, hogy a hallgató tiszteletlen volt velük a vizsga során.

Az ügyben vizsgálatot indítottunk, ennek keretében az érintett felsőoktatási intézmény vezetőjéhez fordultunk, hogy nyilatkozzon a panaszban foglaltakról.

A rektor tájékoztatása szerint a hallgató jogorvoslati kérelme 2020. július 20. napján érkezett az Egyetemhez. A Hallgatói Ügyek Jogorvoslati Tanácsa a hallgató kérelmében 2020. augusztus 13. napján hozta meg II. fokú határozatát, amelyet a 2020. augusztus 14. napján kelt kísérlével kézbesített.

A felsőoktatási intézmény hivatalos álláspontja a hallgató panaszával kapcsolatban a következő volt. Az Egyetem vitatta a hallgató azon állítását, amely szerint a vizsgán mindösszesen egyetlen ülnök volt jelen, a másik oktató a második tételének kidolgozása idején csatlakozott a vizsgához.

A hallgató által 2020. július 3. napján online lefolytatott szigorlati javítóvizsga formai követelményét a központi TVSZ határozta meg, ennek értelmében a szigorlatot legalább kétfágú bizottság előtt kell letenni és mindig van szóbeli része is. A jogorvoslati kérelmet kivizsgáló Tanács személyesen meghallgatta az egyik bizottsági tagot, aki írásban is megerősítette, hogy a hallgató online szigorlatának szóbeli részén annak kezdetétől a végéig fizikailag folyamatosan jelen volt, a vizsgán személyesen a másik oktatóval egy helyiségben ülve vett részt. A jogorvoslati kérelmet kivizsgáló Tanács az érintett Intézetben 2020. július 3. napján lefolytatott szigorlat formai követelményeinek teljesülésével kapcsolatban megállapította, hogy a TVSZ alapfogalmai között előírt szigorlat feltételei teljesültek, azaz a bizottsági tagok a vizsga folyamán, annak kezdetétől fogva fizikailag folyamatosan és együttesen jelen voltak. Az Egyetem álláspontja az volt, hogy a hallgató szigorlati vizsgáján a központi TVSZ-ben előírt formai követelmény maradéktalanul teljesült.

A rektor tájékoztatását követően az ügyben megkerestük az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat (a továbbiakban: EHÖK) elnökét. A megkeresésünkben nem a konkrét ügy eldöntéséhez kértünk segítséget, azzal kapcsolatban kértünk tájékoztatást, hogy a megváltozott járványhelyzetre tekintettel az új – online – vizsgáztatási formákban a hallgatói önkormányzat szerint hogyan érvényesültek a hallgatói garanciák.

Az EHÖK elnök fenti kérdésekkel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatta hivatalunkat. A 2019/2020. tanév II. félévében a vizsgaidőszakot – a szemeszter elején közzétett tantárgyi követelményekhez képest – a rendkívüli járványügyi helyzet miatt módosult előírások szerint folytatták le.

Az online videokonferencia-rendszerek vizsgán való alkalmazása során ugyanazok a nyilvánossági elvek érvényesültek, mint a fizikai jelenléti vizsgákon. A TVSZ 13.1. pontja értelmében a szóbeli vizsgák nyilvánosak. Ilyen módon a fizikai jelenléti vizsgák esetén is jelen lehetett több hallgató, ezért ebben a tekintetben az online vizsgáztatás nem jelentett módosulást. Amennyiben a vizsga teljes vagy részben a hallgató elkülönült beszámolását teszi indokolttá, a használt videokonferencia-alkalmazásban ún. „breakout room”-okat (különszobákat) lehet nyitni, ahol a nyilvánosságtól elkülönült vizsgázás folyhatott, miközben a többi hallgató a föszoában továbbra is jelen volt. Ugyanakkor az, hogy a szóbeli vizsgán a hallgatón kívül a társai is részt vesznek, egyben a hallgatókat is védő garanciális szabály, ugyanis a hallgatók meg tudják ezáltal ítélni, hogy az oktatói értékelés objektív volt-e, azaz a hallgatótársuk feleletét ugyanolyan szempontok szerint értékelt-e az oktató, mint a sajátjukat. Ez többek

közt a szóbeli vizsgák nyilvánosságának egyik fő indoka. Az online vizsgáztatás szerint ez a lehetőség további garanciális lehetőségeket nyújt a vizsgázónak, ugyanis ezzel tanúkat idézhet meg az általa vélelmezett esetleges incidens kivizsgálásakor.

Az online térben történő vizsgáztatás a vírushelyzet alapján meghozott védelmi intézkedések szükségszerű terméke az egyetemeken. Az ilyen típusú vizsgáztatás más technikai feltételeket igényel, továbbá más kockázatokat hordoz magában a hagyományos vizsgáztatási típusokhoz képest. A felsőoktatási intézmény Távközlési Operatív Bizottságának állásfoglalásában és szabályértelmezésében is szerepelt, hogy „technikai problémák” esetén a hallgató erre vonatkozó bejelentését méltányosan kell kezelni, és bizonytalan esetben a hallgató javára kell dönten. Ez az álláspont következetesen megjelent az Egyetem Hallgatói Ügyek Jogorvoslati Tanácsa döntéseiben, akkor is, ha az alsóbb döntési szintek esetleg nem megfelelő súllyal vették volna figyelembe az ajánlásokat.

A hallgató panaszát, az Egyetem és az EHÖK elnök nyilatkozatában foglaltakat és a hivatalunk rendelkezésére bocsátott egyéb dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

A hallgató kifejezetten eljárásjogi részt érintő panaszt nyújtott be a vizsga megszervezésében való hiányosságokat jelezve. Az Egyetem saját szabályzata szerint szigorlat esetén több oktatónak kell bent lennie a vizsgán. A panaszosi és az egyetemi tájékoztatásból az derült ki, hogy az online térben a vizsga egy részén egy oktató volt jelen a szükséges kettőből, azonban az oktatók előadása szerint fizikailag mindketten jelen voltak a vizsga teljes időtartama alatt.

A járványhelyzet új megoldások felé terelte a felsőoktatási intézményeket, így a vizsgaszituációk 2020-tól többnyire az online térbe kerültek át. Az online térben tartott vizsgák alkalmával fontos azokat a garanciákat átemelni, amelyeket a vizsgák személyes megtartása esetén már alkalmaztak az intézmények. Ilyen garancia lehet például a vizsgák nyitott ajtó mellett történő megtartása, vagy az, hogy még egy hallgató a teremben van a vizsga során, mert ez mindkét felet védi.

Az aktuális ügyben az online térben a hallgató annyit észlelt, hogy bizottság helyett egy oktató van jelen a vizsga során, de állítását nem tudta bizonyítani, mivel egyedüli hallgatóként vizsgázott. Az egyik bizottsági tag számítógépének újraindítása azt eredményezte, hogy az online térben nem volt teljes a bizottsági forma, azonban a vizsgáztatók a technikai problémákkal összefüggésben nem vettek fel jegyzőkönyvet. A hallgatónak esélye sem volt jegyzőkönyv felvételét kérni, mert az oktató – és ebben mindkét fél előadása egyezett – a vizsgát követően egyoldalúan kijelentkezett az online térből.

Mindezekre figyelemmel megállapítottuk, hogy fenti ügyben az Egyetem nem biztosította a panaszos hallgató vizsgázásához kötődő garanciális jogait.

A fentiekre tekintettel, azzal a kezdeménnyel fordultunk az intézmény vezetője felé: tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett felsőoktatási intézmény a jövőben biztosítsa a hallgatóknak az online vizsgaalkalmak során azon garanciákat, amelyek a személyes vizsgázás során is megilletnék őket.

A rektor válaszában kiemelte, hogy nem új szabályozók beépítése, hanem a meglévők ismételt és fokozott megismertetését tartja indokoltnak, ezért körlevélben hívta fel az egyetemi karok dékánjait, hogy biztosítsák az online vizsgák nyilvánosságát, minden felmerülő incidensről vegyenek fel jegyzőkönyvet, továbbá ajánlják fel az egyedül vizsgázó hallgatóknak a vizsga rögzítését.

A rektornak az ügyben küldött választ áttekintettük, és azt olyannak értékeltük, hogy az Egyetem által bemutatott intézkedésekkel a jövőben elkerülhetőek lesznek a panaszoséhoz hasonló esetek.

Mindezekre figyelemmel a felsőoktatási intézmény válaszát elfogadtuk, az ügyet lezártuk. (XIII/49/2021/OJBIT)

A felsőoktatási intézmény az értékelésre vonatkozóan is saját rendelkezéseket alkothat, de fontos, hogy a hallgatók előre tisztában legyenek a követelményrendszerrel, a belső szabályzatokból és a tantárgyi programokból azokról előre tudjanak tájékozódni.

Egy hallgató egy felsőoktatási intézmény értékelését kifogásolta hivatalunknál. Előadta, hogy szerinte egy tantárgyból vizsgára bocsátásért megírt zárthelyi dolgozatokon általa nyújtott teljesítmény alapján aláírást kellett volna szereznie, mivel az érintett tanszék a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban (a továbbiakban: TVSZ) rögzített szabályt figyelmen kívül hagyva minden egyes dolgozat esetén megkövetelte a legalább 50 %-os teljesítést, holott a TVSZ 114. §-a vagylagosan fogalmaz, és a tanszéknek az aláírást akkor is meg kellett volna adnia, ha a hallgató az évközi eredmények összességével eléri az 50 %-ot. Utóbbi esetében teljesült is, de aláírást nem kapott. Beadványa szerint a panaszos értékeléssel összefüggő aggályai miatt jogorvoslati kérelmet nyújtott be a felsőoktatási intézménynek, majd NEPTUN üzenetben kapott elutasító választ az Egyetemről, de állítása szerint harminc napon túl, többszöri kérésére sem kapta kézhez az ügyben a jogorvoslati határozatot.

Az ügyben hivatalunk hatásköri szabályaira figyelemmel első körben a jogorvoslati eljárás lefolytatásáról kérdeztük a felsőoktatási intézményt, és ezzel összefüggésben a rektorhoz fordultunk, aki válaszában az alábbiakról tájékoztatta hivatalunkat.

A hallgató első kérelmét 2021. május 27. napján adta le az érintett kar Tanulmányi Bizottságának (a továbbiakban: KTB). A KTB a kérelmet határidőben, illetékesség és hatáskör hiányában elutasította. A hallgató ezt követően jogorvoslati kérelmet terjesztett elő 2021. június 9. napján az Egyetem Hallgatói Jogorvoslati Bizottság Általános Tanácsának (a továbbiakban: Általános Tanács). Az Általános Tanács 2021. június 23. napján tartotta meg azon ülését, melyen a hallgató jogorvoslati kérelmét is tárgyalta. Ezen részletes határozat utána elkészült, azonban annak megküldése annak ellenére maradt el, hogy a tényállás és az ügy bonyolultsága tekintetében egyszerű és egyértelmű volt. Az Általános Tanács az indokolásában a belső szabályzat félreértelmezését, illetőleg az oktatói jogok ismeretének hiányát állapította meg végső soron. A tárgyban forgó határozatot a rektor válaszleveléhez csatolta, a jogorvoslati döntés elutasította a hallgató fellebbezését. Az indokolás szerint a TVSZ 31. §-a határozza meg az egyetemen oktatott tárgyak tantárgyleírását. Ezen tárgyak teljesítésére a TVSZ 33. § (3) bekezdés c) pontja – a tantárgykövetelmények – az irányadó, amely szerint a tantárgykövetelmény tartalmazza a tantárgy teljesítés értékelésével kapcsolatos tudnivalókat, beleértve az aláírás megszerzésének, illetve az érdemjegy meghatározásának módját. Ezen tantárgykövetelményekről rendelkezik a hallgató által is csatolt tantárgyi adatlap II. részében a tantárgykövetelmény cím alatt a 4.3 a) pontja, amikor rögzíti, hogy az aláírás megszerzésének és a vizsgára bocsátásnak feltétele a szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések (ZH) mindegyikének külön-külön legalább 50 %-os teljesítése. A hallgató által is jelzett TVSZ 114. § (2) bekezdéssel kapcsolatosan a Tanács a KTB – a hallgatói kérelmet elutasító – döntésének indokolásában kifejtette, hogy az az egyetemes vagylagos feltételrendszer a tantárgyfelelős számára választási lehetőséget biztosít az általa meghirdetésre kerülő tantárgy követelményeinek megállapításában.

A hallgató panaszát, az Egyetem jogorvoslati döntésében foglaltakat és a hivatalunk rendelkezésére bocsátott egyéb dokumentumokat összevetettük a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, és az alábbi állásfoglalást alakítottuk ki.

Az adott szak követelményeit egységesen jogszabály határozza meg, azonban az ennek megfelelően összeállított tantervet a felsőoktatási intézmény írja elő, így képzési szakonként a követelmények teljesítésének ellenőrzési, értékelési rendszerét, valamint a tantárgyak, tantervi egységek tantárgyi programját minden intézmény maga szabályozza. A felsőoktatási intézmény autonómiájának keretében jogosult dönteni arról, hogy a jogszabályi kötöttségek között milyen feltételekkel alakítja ki a képzéseit. A TVSZ 114. § (2) bekezdés b) pontja szerint a tanulmányi teljesítményértékeléseken elért egyenkénti eredménye vagy eredményeinek összessége érje el a tantárgykövetelményben előírt szintet (pontszámot), amely követelményszint (pontszám) nem lehet magasabb, mint az összes teljesítményértékelés teljes és hibátlan teljesítésével elérhető szint (pontszám) ötven százaléka.

A TVSZ 33. § (3) bekezdés c) pontja alapján a tantárgykövetelmény tartalmazza a tantárgy teljesítésértékelésével kapcsolatos tudnivalókat, beleértve az aláírás megszerzésének, illetve az érdemjegy meghatározásának módját. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint a tantárgykövetelményeket tantárgyfelelős javaslata alapján a dékán hagyja jóvá. A dékán a jóváhagyás jogát helyettesére átruházhatja. A tantárgykövetelmények tekintetében a KHK-nak véleményezési joga van.

Az érintett tantárgy tantárgyi programja az aláírás megszerzésének feltételei között rögzíti, hogy mindkét ZH külön-külön legalább 50 %-os (60 pont) teljesítése szükséges. A vizsgára bocsátás feltételei között szerepel a félévi aláírás megszerzése az érintett karon.

A hallgató kifejezetten eljárásjogi részt érintő panaszt nyújtott be az aláírás megszerzésében való hiányosságok miatt. A TVSZ 114. § (2) bekezdés b) pontja diszjunktív feltétele közötti választás szabadsága a TVSZ 33. § (4) bekezdése értelmében a dékánnak áll rendelkezésére, a tantárgyfelelős javaslatára. Az érintett tantárgy követelményeit a ZH-k megírását megelőzően egyértelműen rögzítették, hogy a TVSZ 114. § (2) bekezdés b) pontja szerinti két feltétel közül melyiket kell alkalmazni a tantárgy vonatkozásában. Mindezekre figyelemmel elfogadtuk a felsőoktatási intézmény jogorvoslati döntését és az indokolásban ezen feltételre vonatkozó érvelését, ezzel összefüggésben oktatási jogsértést nem állapítottuk meg.

Mindezeket túl a jogorvoslati döntés kézbesítésével kapcsolatban az alábbi megállapítást tettük. Az Nftv. 58. § (4) bekezdése szerint a jogorvoslati eljárás rendjét, különösen a döntés közlését és a jogorvoslati kérelem elbírálására irányadó határidőt a felsőoktatási intézmény – a jelen törvényben meghatározott keretek között – a szervezeti és működési szabályzatában szabályozza, azzal, hogy a határidő legfeljebb harminc nap lehet.

A TVSZ 216. § (5) bekezdése szerint a jogorvoslati eljárást harminc napon belül döntéssel kell lezárni. A TVSZ 228. § (7) bekezdése szerint az írásba foglalt határozatot az eseti tanács elnöke hitelesíti, majd az eseti tanács titkára gondoskodik arról, hogy az az érintett felek részére írásbeli formában kerüljön közlésre a jelen fejezetben előírt határidőn belül.

A hallgató jogorvoslati kérelmét 2021. június 9-én nyújtotta be, így a 2021. szeptember 30-án megküldött jogorvoslati döntés kézbesítése fenti határidőt jelentősen túllépte. A panaszos jogorvoslati kérelmének elbírálását követően a felsőoktatási intézmény a hallgatóra vonatkozó garanciális szabályok betartásának mellőzésével hozta meg az értékelésről szóló határozatát. A döntés kézbesítésének elmaradása miatt nem tájékoztatták a hallgatót a jogorvoslati lehetőségeiről, továbbá a határozat kiküldésének hiányában a felsőoktatási intézmény nem biztosította a hallgató részére a jogszabályok

szerinti rendes és rendkívüli jogorvoslati lehetőségeket az intézményen kívül. Megállapítottuk továbbá, hogy a felsőoktatási intézmény által a panaszos részére NEPTUN felületen üzenetként közölt értékelésről szóló döntése a jogszabályban foglalt formai kritériumokat is figyelmen kívül hagyta.

Mindezekre figyelemmel megállapítottuk, hogy fenti ügyben az Egyetem nem biztosította a panaszos jogorvoslathoz kötődő garanciális jogait. A fentiekre tekintettel azzal a kezdeményezéssel fordultunk az intézmény vezetője felé: tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az általa vezetett felsőoktatási intézmény a jövőben a jogorvoslati döntések elbírálása és közlése során biztosítsa a hallgatóknak a jogszabályokban és a felsőoktatási intézmény belső szabályzataiban foglalt garanciákat.

A rektor tájékoztatása szerint a következő intézkedéseket tette a kérdéskörrel kapcsolatban: a jogorvoslati eljárások törvényben meghatározott határidőn belüli lezárása, a hallgató jogorvoslathoz kötődő garanciális jogainak teljeskörű biztosítása érdekében a jogorvoslati eljáráson belüli tevékenységeket úgy szervezi és ütemezi a jövőben az Egyetem, hogy határidő túllépés ne fordulhasson elő. Továbbá a jogorvoslathoz fűződő garanciális jogok érvényesítése érdekében utasították az elsőfokon eljáró döntéshozókat a formai (alaki) követelmények maradéktalan betartására, és ennek ellenőrzését is bevezették.

Mindezekre figyelemmel a felsőoktatási intézmény válaszát elfogadtuk, erre tekintettel az ügyet lezártuk. (XIII/463/2021/OJBIT)

A felsőoktatási intézmény a saját szabályzatában meghatározott rendelkezések alól a hallgatót kérelmére méltányosságból mentesítheti. Hivatalunk minden ilyen kérdéssel hozzánk forduló hallgatót tájékoztat arról, hogy álláspontunk szerint a méltányossági döntés akkor is jogszerű, ha jóváhagyják, és akkor is, ha elutasítják, amennyiben a döntés egyébként megfelel a jogszabályok előírásainak. (XIII/418/2021/OJBIT)

Egy panaszos elutasított méltányossági kérelmével kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét.

Tájékoztatattuk a hallgatót hivatalunk eljárására vonatkozó szabályokra, továbbá felhívtuk a figyelmét a méltányosságra vonatkozó állásfoglalásunkról, tekintettel arra, hogy kérelmét méltányossági kérelemként nyújtotta be, és mint ilyen, méltányossági kérelemként utasították el. Hivatalunk álláspontja évek óta változatlan a méltányossági döntéssel kapcsolatban. A méltányosság olyan általános rendelkezéstől történő eltérés, amelyet a norma bizonyos kivételes esetekben lehetővé tesz a jogalkalmazó számára, még hozzá a hallgató szempontjából kedvező irányba. A méltányossági jogkör gyakorlója a körülményeket mérlegelve jár el, és a kérelmező javára eltekinthet a meghatározott feltételektől. A méltányossági döntés meghozatala során az intézmény nagyfokú szabadsággal rendelkezik, rá van bízva, hogy melyiket választja a több, egyaránt jogszerű megoldás közül. Jogszerűen dönt, ha a kérelemben foglaltaknak eleget tesz, és akkor is jogszerűen jár el, ha elutasítja azt. Tehát a hallgatóra nézve méltányos döntés mellőzése nem jogsértő akkor, ha a döntés egyébként megfelel a jogszabályok előírásainak. (XIII/610/2021/OJBIT)

Az esélyegyenlőség biztosítása végett a felsőoktatási intézmények különböző kedvezményeket biztosítanak a fogyatékkal élő hallgatóknak. Ilyen kedvezmény lehet, ha egy szóbeli vizsgát a hallgató írásban teljesít.

Egy felsőoktatási intézmény azzal kapcsolatban kérte hivatalunk állásfoglalását, hogy jogszerűen jár-e el az intézmény, ha egy beszéd fogyatékossgal élő doktorandusz számára kíván kedvezményeket biztosítani a doktori védésén. Az Egyetem a doktori védésen a tisztán szóbeli kommunikáció helyett a fél szóbeli kommunikációt alkalmazná, vagyis a jelölt a szóban feltett kérdésre írásban válaszol, amit informatikai eszközzel minden résztvevő számára láthatóvá tesz (kivetíti vagy programmal felolvastatja).

Levelében a felsőoktatási intézmény előadta, hogy megkeresett egy szakterületen jártas másik felsőoktatási intézményt, és a helyzettel kapcsolatos állásfoglalást kért. A felsőoktatási intézmény tudományos és stratégiai ügyekért felelős dékánhelyettese (a továbbiakban: dékánhelyettes) szakmai állásfoglalásában a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 5. cikkére, valamint a 24. cikk 2. e) pontjára hivatkozással kijelentette, hogy a doktorandusz számára akadálymentes hozzáférést tesz lehetővé, amennyiben szóbeli vizsgakötelezettségét írásban teljesítheti. A dékánhelyettes szerint az akadálymentesítés esetleges további lehetőségei: a PPT szövegének előre rögzítése (hangalámondás) nyugodt körülmények között, amennyiben a jelölt állapota ezt lehetővé teszi; a kérdésekre írásban adott válaszainak felolvasása narrátor igénybevétele; illetve a bizottság és a hallgatóság által a helyszínen feltett kérdésekre valós idejű írásban történő válaszadás, melyet a kivetítőn a hallgatóság követni tud. A dékánhelyettes előadta továbbá, hogy mivel a magas iskolai végzettséget szerzett speciális szükségletű személyek részvétele a társadalom életében kiemelt jelentőségű, a szükséges támogatások biztosítását a jelölt számára indokoltnak és az egyenlő esélyű hozzáférés szempontjából szükségesnek tartja.

Kérdésére figyelemmel tájékoztattuk a felsőoktatási intézményt, hogy áttanulmányoztuk a dékánhelyettes szakmai állásfoglalását a fogyatékossgal élő doktorandusz hallgató írásbeli válaszadásával összefüggésben. Álláspontunk szerint a fent ismertetett hibrid vizsgázási mód mind tartalmában, mind jellegében tiszteletben tartja a doktori védés hagyományait és a fogyatékossgal élő doktorandusz jogait. (XIII/411/2021/OJBIT)

Az elmúlt években jelentős strukturális átalakulás zajlott a felsőoktatási intézményekben. Az eddigi állami fenntartásból alapítványi fenntartásba került több egyetem. A fenntartóváltás folyamata során a felek együttműködése elengedhetetlen volt a hatékony átmenet érdekében. Az intézményi átalakítások során is kiemelten fontos az oktatók és hallgatók részére biztosítani a művelődéshez való jog garanciális érvényesülését, a tanítás és tanulás szabadságát.

Több hallgató és oktató fordult panasszal hivatalunkhoz egy felsőoktatási intézmény fenntartóváltásával kapcsolatos vitáik miatt. A panaszosok által felvetettekkel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatunkról hivatalunk jelentést adott ki, amelyben az alábbi megállapításokat tettük.

A felsőoktatásban való részvétel joga az Alaptörvény XI. cikkében, a művelődéshez való jogot érintő rendelkezések között található. Eszerint a felsőoktatás azon képzési szakasz, ami a képességei alapján hozzáférhető mindenki számára. Az állam kötelezettsége pedig, hogy megteremtse a feltételeket a felsőoktatáshoz való hozzáféréshez. Azon hallgatók számára, akik képességeik birtokában felvételt nyertek felsőoktatási intézménybe, az államnak kell biztosítani az Alaptörvény X. cikkének (1) és (3) bekezdéseiben foglalt tanulás, az oktatóknak és kutatóknak a tanítás szabadságát, továbbá a

felsőoktatási intézmény működési feltételeit. A felsőoktatási intézmények a kutatás és a tanítás tartalmát, módszereit illetően önállóak, szervezeti rendjüket törvény szabályozza.

Az Nftv. deklarálja, hogy a felsőoktatási intézmény fenntartói joga megállapodással átadható, de garanciálisan rögzíti, hogy a fenntartói jog változása nem érinti a felsőoktatási intézmény állami elismerését, a hallgatók jogait és kötelezettségeit.

A hivatalunkhoz eljuttatott dokumentumok, valamint a sajtóból szerzett értesülések alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a felsőoktatási intézmény fenntartóváltása során nem alakult ki együttműködés a felek között.

Az ügyben hozott fenntartói döntés szerint az érintett felsőoktatási intézményben az oktatást felfüggesztették. Az érintett felsőoktatási intézmény átszervezésére vonatkozó jogszabály 2. § (1) bekezdése szerint az Alapítvány feladata oktatási intézmény, kiemelten az érintett felsőoktatási intézmény alapítói, fenntartói jogainak gyakorlása, működési feltételei, intézményfejlesztési céljai megvalósításának biztosítása, amelynek érdekében gazdasági tevékenysége keretében az alapító által rendelt, valamint az Alapítványhoz csatlakozók által nyújtott vagyont kezeli. Eszerint a fenntartó feladata az Egyetem működtetése, az ahhoz szükséges feltételek biztosítása.

A felsőoktatás rendszerének működtetése az állam, a felsőoktatási intézmény üzemeltetése a fenntartó feladata. A fenntartó feladata továbbá, hogy az egyetemi polgárok számára a tanítás és a tanulás szabadságának érvényesülését biztosítsa.

Nincs olyan törvényes cél és felhatalmazás sem, amely szerint a fenntartó felfüggesztheti vagy szüneteltetheti az oktatást. Míg a világméretű vírusjárvány idején minden döntéshozói szinten azon dolgoztak, hogy a megváltozott körülmények között is folytatódhasson az oktatás az óvodától az egyetemig, eközben az Alapítvány kuratóriuma megtiltotta az oktatás folytatását az Egyetemen.

A fentiekre tekintettel megállapítottuk, hogy az Alapítvány kuratóriuma saját, jogszabályban rögzített céljával ellentétesen járt el, amikor az oktatás felfüggesztéséről döntött a fenntartásában lévő felsőoktatási intézményben, ezzel súlyosan sértette az egyetemi polgárok jogait, különösen a hallgatóknak a tanulás szabadságához fűződő alkotmányos jogát, valamint az oktatóknak a tanítás szabadságához fűződő alkotmányos jogát.

Ezért azzal a kezdeményezéssel fordultunk az érintett Alapítvány kuratóriumához, hogy haladéktalanul vonja vissza a jogsértő, törvényes alapot nélkülöző döntését. Kezdeményeztük továbbá, hogy a jövőben kizárólag az oktatás Alaptörvényben és a törvényekben rögzített szabályainak messzemenő figyelembevételével hozzon döntést úgy, hogy ezek minden esetben az oktatás működését és soha ne a megszüntetését célozzák. (XIII/52/2021/OJBIT, XIII/53/2021/OJBIT, XIII/152/2021/OJBIT)

A végbizonyítvány megszerzését követően a hallgatóknak két nagyobb próbatételt kell teljesíteniük. Az egyik a szakdolgozat megvédése, a másik a záróvizsga teljesítése. A záróvizsga értékelése során a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányok egyéb vizsgáinak értékelésére vonatkozó szempontok érvényesülnek. (XIII/13/2021/OJBIT, XIII/169/2021/OJBIT, XIII/246/2021/OJBIT)

Több hallgató fordult hivatalunkhoz a záróvizsgájának értékelésével kapcsolatban. Az értékelésre vonatkozó rendelkezéseken túl az alábbiakról tájékoztattuk a panaszosokat. A végrehajtási rendelet 59. § (1)-(2) bekezdései szerint a záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell letenni, amelynek elnöke és legalább még két tagja van. A záróvizsga-bizottságot úgy kell összeállítani, hogy legalább egy tagja

egyetemi vagy főiskolai tanár, illetve egyetemi vagy főiskolai docens legyen, továbbá legalább egy tagja ne álljon foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az érintett felsőoktatási intézménnyel vagy a felsőoktatási intézmény másik szakjának oktatója legyen. A záróvizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni. A felsőoktatási intézmény szabályzatában határozza meg a záróvizsgára jelentkezés módját, a záróvizsga megszervezésének és lebonyolításának rendjét, eredményének kiszámítási módját. A hallgatókat tájékoztattuk továbbá a jogorvoslat lehetőségéről. (XIII/58/2021/OJBIT, XIII/59/2021/OJBIT)

A szakdolgozattal és a záróvizsgával kapcsolatban is érvényes alapelvek, hogy a fogyatékossgal élő hallgató részére történő kedvezmények és mentesítések megadása során érvényesülnie szükséges azon szempontoknak, ami olyan helyzetbe hozza a fogyatékossgal élő hallgatót, amely lebontja előtte az akadályokat, azzal, hogy a képzési és kimeneti követelményekben rögzített, a szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető követelmények alól a felsőoktatási intézmény sem adhat felmentést.

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy diszgrafiájára tekintettel kaphat-e felmentést a szakdolgozat megírása alól, szóbeli vizsgaként teljesítve azt.

Kérdésével kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a hallgatót. Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Fontos azonban kiemelni, hogy az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

Az Nftv. 50. § (1) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmény annak a hallgatónak, aki a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeket és az előírt szakmai gyakorlatot – a nyelvvizsga letétele, a szakdolgozat, diplomamunka elkészítése kivételével – teljesítette, és az előírt krediteket megszerezte, végbizonyítványt állít ki (abszolutórium). Ugyanezen § (4) bekezdése szerint a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A záróvizsga a tantervben meghatározottak szerint több részből – szakdolgozat vagy diplomamunka megvédéséből, további szóbeli, írásbeli, gyakorlati vizsgarészekből – állhat.

Az Nftv. 108. § 47-48. értelmező rendelkezései szerint a végbizonyítvány (abszolutórium) a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga letételének és szakdolgozat (diplomamunka) elkészítésének kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését, illetve a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését igazolja, amely minősítés és értékelés nélkül tanúsítja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelménynek mindenben eleget tett. A vizsga az ismeretek, készségek és képességek elsajátításának, megszerzésének – értékeléssel egybekötött – ellenőrzési formája.

A fogyatékossgal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-ai határozzák meg, amely rendelkezések 2015. április 17. napján léptek hatályba. E rendelet 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pontja rendelkezik a diszgráfiával élő hallgató részére adható kedvezményekről. Eszerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatónál: az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga vagy szóbeli helyett írásbeli vizsga; írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatókra megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő; a vizsgán a szükséges segédeszközök (különösen számológép, írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítása; mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a rendelet 63. § (1)-(3) bekezdése tartalmazza, amely szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) fogyatékossgának típusát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szerv által kiadott szakértői véleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények és azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, a fogyatékossg az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti az a jog, hogy a fogyatékossg szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől egyes követelmények alóli felmentését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervezet véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót az egyes kötelezettségek alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján.

Tájékoztatottuk továbbá a hallgatót, hogy a végrehajtási rendelet 36. § (1) bekezdése alapján a törzslap a hallgató személyes és tanulmányi adatainak nyilvántartására szolgál a hallgatói jogviszonyhoz kapcsolódóan. Ugyanezen § (2) bekezdés 15. pontja szerint a papír alapon vagy elektronikusan előállított és hitelesített hallgatói törzslap a TR-ben nyilvántartott adatokból – többek között – tartalmazza a szakdolgozat, diplomamunka adatait (témaköre, címe, a képzés neve, a benyújtás dátuma, a témavezető és a bíráló neve, értékelése, továbbá ha nincs záróvizsga részeként védés, akkor a szakdolgozat végső értékelése, az értékelést adó neve, beosztása, az értékelés dátuma).

Fentiekre figyelemmel azonban megállapítható, hogy a végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pontja nem nevesíti a szakdolgozat alóli felmentés lehetőségét, továbbá a végbizonyítvány és a vizsga értelmező rendelkezéseire, továbbá a végrehajtási rendelet fent idézett szabályaira is figyelemmel a szakdolgozat sem írásbeli, sem szóbeli vizsgának nem minősül.

A végrehajtási rendelet 55. § (2) bekezdés 12. pontja alapján a kreditrendszerű képzésben – a felsőoktatási intézmény szabályzatában – szabályozni kell a szakdolgozat vagy diplomamunka elkészítésének rendjét. Javasoltuk a panaszosnak, hogy a szakdolgozat elkészítésének intézményi szabályairól az egyetemen, helyben tájékozódjon. (XIII/326/2021/OJBIT)

A Nftv. szerint a záróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. (XIII/107/2021/OJBIT, XIII/302/2021/OJBIT)

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy 2016 júniusában megszerzett abszolutórium esetén milyen lehetőségei vannak a záróvizsga teljesítésére.

Tájékoztatottuk a hozzánk fordulót, hogy az Nftv. 50. § (3) bekezdése szerint a hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

Az Nftv. 59. § (1) bekezdés d) pontja szerint megszűnik a hallgatói jogviszony azon félév utolsó napján, amelyben a hallgató a végbizonyítványt (abszolutóriumot) megszerezte.

Tájékoztatottuk a hallgatót a végrehajtási rendelet 59. § (1)-(2) bekezdéseinek záróvizsgáról szóló tartalmáról. Ezzel összhangban rendelkezik továbbá az 55. § (2) bekezdés 14. pontja, amely szerint a kreditrendszerű képzésben – a felsőoktatási intézmény szabályzatában – szabályozni kell a záróvizsga rendjét, a záróvizsga eredmények kiszámítását.

A végrehajtási rendelet 56. § (2)-(3) bekezdései szerint, az utolsó félévben a szorgalmi időszak után – egymást követően – vizsgaidőszakot és záróvizsga-időszakot is kell biztosítani. A vizsgákat oly módon kell megszervezni, hogy minden érintett hallgató jelentkezni tudjon és vizsgázhasson, továbbá biztosítani kell, hogy az adott képzési időszakban a hallgató a sikertelen vizsgát megismételhesse. Ha a hallgató a (2) bekezdés szerinti záróvizsga-időszak utolsó napjáig teljesíti a végbizonyítvány feltételeit, akkor a felsőoktatási intézmény a hallgató képzésének végdátumaként a (2) bekezdés szerinti félév záróvizsga-időszak utolsó napját állapítja meg. Ezen hallgatók esetében az adott felsőoktatási intézményben – a párhuzamos képzésben résztvevők kivételével – a képzés végdátumával az Nftv. 59. § (1) bekezdés d) pontja szerinti hallgatói jogviszony megszűnésének dátuma megegyezik.

A jogszabályban foglalt tájékoztatáson túl a záróvizsga teljesítésre vonatkozó stratégia megválasztásában nem tudtunk tanáccsal szolgálni a panaszosnak, a tanulmányainak befejezésére vonatkozó stratégia kialakítása a hallgató döntése. (XIII/125/2021/OJBIT)

Az Nftv. alapján megkezdett hallgatói jogviszony esetében a végbizonyítvány megszerzésének időpontja a záróvizsgára is hatással van: az abszolutórium megszerzésétől számított két éven túl feltételt szabhat a felsőoktatási intézmény, öt éven túl pedig záróvizsga nem tehető. Azon hallgatóknak, akik kicsúsznak ezen határidőből, egy új jogviszony

keretében, kreditbeszámítással van lehetőségük befejezni a tanulmányaikat. (XIII/89/2021/OJBIT)

Egy panaszos korábban záróvizsgára bocsátással kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét. Beadványában szereplő információk szerint, a panaszos 2015-ben szerzett abszolutóriumot egy felsőoktatási intézmény igazgatásszervező szakán. Ezt követően a panaszos 2020-ban többször próbálta befejezni tanulmányait, azonban különböző okokból nem sikerült a záróvizsgát megkísérelnie. A felsőoktatási intézmény arról tájékoztatta, hogy utoljára 2020-ban tehet záróvizsgát, és elutasította a méltányossági kérelmét egy későbbi záróvizsga teljesítésére.

Tájékoztattuk a panaszost, hogy az Nftv. 59. § (1) bekezdés d) pontjának 2015. június 2. és július 20. között hatályos időállapota szerint megszűnik a hallgatói jogviszony az adott képzési ciklust, illetve a szakirányú továbbképzés, felsőoktatási szakképzés esetén az utolsó képzési időszakot követő első záróvizsga-időszak utolsó napján, illetve a doktori képzés képzési idejének utolsó napján.

Az Nftv. jelenleg hatályos 50. § (3) bekezdése szerint, a hallgató a végbizonyítvány megszerzését követően bocsátható záróvizsgára. A záróvizsga a végbizonyítvány megszerzését követő vizsgaidőszakban a hallgatói jogviszony keretében, majd a hallgatói jogviszony megszűnése után, két éven belül, bármelyik vizsgaidőszakban, az érvényes képzési követelmények szerint letehető. A tanulmányi és vizsgaszabályzat a záróvizsga letételét a végbizonyítvány kiállításától számított második év eltelte után feltételhez kötheti. A hallgatói jogviszony megszűnését követő ötödik év eltelte után záróvizsga nem tehető.

Tekintettel arra, hogy fenti rendelkezés értelmében a záróvizsgázásra nyitva álló határidő objektív, amely öt éves jogvesztő határidő a panaszos esetében eltelt, így oktatási jogsértést megállapítani az ügyben nem volt mód.

Felhívtuk a figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a záróvizsga objektív határideje alóli mentesítés ügyében döntést hozni. Ezen határidő alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet a felsőoktatási intézménytől, tekintettel arra, hogy a záróvizsgára vonatkozó jogvesztő határidőt jogszabály írja elő.

A panaszost tájékoztattuk továbbá az érdeksérelemre vonatkozó álláspontunkról, és jeleztük részére, hogy a jogalkotási indítványát hol terjesztheti elő.

Tájékoztattuk a beadványozót továbbá arról, hogy egy új felvételi eljárás keretében nyerhet felvételt és létesíthet hallgatói jogviszonyt egy kívánt felsőoktatási intézménnyel, és kreditelismeréssel korábbi tanulmányai beszámításra kerülhetnek. (XIII/3/2021/OJBIT)

Az 1993. évi és a 2005. évi felsőoktatási törvények szerint megkezdett jogviszonyok esetében más szabályok vonatkoznak a hallgatókra a tanulmányaik befejezését illetően. Ezen szabályok az Nftv. átmeneti rendelkezései között találhatóak meg. Azon hallgatók, akik az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint kezdték meg tanulmányaikat és végbizonyítványt szereztek, záróvizsgára már nem bocsáthatóak.

Egy panaszos a korábban, az 1993. évi felsőoktatási törvény szerint megkezdett tanulmányainak befejezésével kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Tájékoztatása szerint 2005-ben kezdte meg tanulmányait, amikor még az 1993. évi felsőoktatási törvény volt hatályban.

Tájékoztatottuk, hogy az Nftv. 112. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint az 1993. évi felsőoktatási törvény alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonyítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.

Fentiekre tekintettel a beadványozónak korábbi tanulmányaira vonatkozóan nincs lehetősége záróvizsga teljesítésére. Tájékoztatottuk továbbá, hogy egy új felvételi eljárás keretében nyerhet felvételt és létesíthet hallgatói jogviszonyt a kívánt felsőoktatási intézménnyel, és kreditismeréssel korábbi tanulmányai az alábbiak szerint kerülhetnek beszámításra. Az Nftv. 49. § (5)-(7) bekezdései akként rendelkeznek, hogy egy adott ismeretanyag elsajátításáért egy alkalommal adható kredit. A kreditismerés – tantárgy (modul) előírt kimeneti követelményei alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló tudás összevetésével történik. El kell ismerni a kreditet, ha az összevetett tudás legalább hetvenöt százalékban megegyezik. A tudás összevetését a felsőoktatási intézmény e célra létrehozott bizottsága, a kreditátviteli bizottság végzi. A kreditátviteli bizottság az előzetesen nem formális, informális tanulás során megszerzett tudást, munkatapasztalatot – az e törvényben, valamint kormányrendeletben meghatározottak szerint – tanulmányi követelmény teljesítéseként elismerheti. A (3)-(6) bekezdésben meghatározottak végrehajtásával kapcsolatos kérdéseket a tanulmányi és vizsgaszabályzatban kell szabályozni, azzal a megkötéssel, hogy a hallgató a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzéséhez – a felsőoktatási intézményben folytatott, illetve más korábbi tanulmányok, továbbá az előzetesen megszerzett tudás kreditértékként való elismerése esetén is – a tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti kreditet, de legalább a képzés kreditértékének harmadát az adott intézmény adott képzésén köteles teljesíteni. (XIII/201/2021/OJBIT)

A sikeres záróvizsgát követően az oklevél kiállítása akkor lehetséges, amennyiben teljesültek az adott szak képzési és kimeneti követelményeiben meghatározott idegennyelvi követelmények.

Több panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását, hogy 2021-ben is biztosított-e a nyelvvizsga-mentesség a felsőoktatási oklevelek kiállításához.

Tájékoztatottuk a beadványozókat, hogy a veszélyhelyzet során alkalmazandó egyes, a felsőoktatási intézményeket és a hallgatókat érintő intézkedésekről szóló 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet) 6. §-a szerint, aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tett, mentesül az oklevél kiadásának előfeltételéül előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól.

A korábban hatályos szabályozástól való eltérést a pandémia indokolta, a kormányzati kommunikáció szerint a vírus okozta válságot követően a magyar gazdaság újraindításához szükség volt diplomás munkavállalókra.

A hatályos rendelkezések értelmében azonban az oklevél kiállításához nyelvvizsga-bizonyítvány szükséges.

Jeleztük részükre, hogy az általuk leírtak jogsérelem nem, azonban érdeksérelem okoznak. Az oktatási jogok biztosa csak jogsérelem esetén járhat el. Tájékoztatottuk a hozzánk fordulókat, hogy jogalkotási javaslataikkal mely fórumokhoz fordulhatnak. (XIII/123/2021/OJBIT, XIII/202/2021/OJBIT, XIII/211/2021/OJBIT)

A jogalkotó 2020-ban általános nyelvvizsga-amnesztiát hirdetett a munkaerőpiac fellendítése érdekében. A döntés szerint a korábban záróvizsgát tett hallgatók nyelvvizsga nélkül is megkaphatták oklevelüket. Ezen döntést a jogalkotó 2021-ben is ismételten meghozta az egészségügyi válsághelyzetre tekintettel. A veszélyhelyzet ideje alatt a nyelvvizsga letétele alóli mentességről szóló 350/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet 1. §-a szerint, az a hallgató, aki 2020. szeptember 1. és 2021. augusztus 31. között sikeres záróvizsgát tett, mentesült az oklevél kiadásának előfeltételéül az Nftv. 51. § (1) bekezdésében, valamint a képzési és kimeneti követelményben előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól. A 2021-re meghirdetett nyelvvizsga-amnesztia szabályairól, annak kihirdetését követően tudunk tájékoztatást adni a hallgatóknak, addig kizárólag a hatályos jogszabályi rendelkezésekről informálhattuk a hivatalunkhoz fordulókat. (XIII/280/2021/OJBIT)

Egy óvodapedagógus-szakos panaszos hivatalunk segítségét kérte, és érdeklődött, hogy 2021-ben is biztosított-e a nyelvvizsga-mentesség a felsőoktatási oklevelek kiállításához.

Fentieken túl tájékoztatottuk a hallgatót, hogy az idegennyelvi követelmény alóli mentesítéssel kapcsolatban jelenleg az Nftv. 107. § (1) bekezdése rendelkezik, amely szerint, ha az oklevél, illetve bizonyítvány megszerzésének az előfeltétele az általános nyelvvizsga megléte, a követelmény teljesítése alól mentesülnek azok a hallgatók, akik tanulmányaik első évfolyamon történő megkezdésének évében legalább a negyvenedik életévüket betöltik. Ez a rendelkezés azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

A korábbi, 2005. évi felsőoktatási törvény már a hatályba lépésekor, vagyis 2006. március 1-jén tartalmazta a fenti rendelkezéssel azonos tartalmú 150. § (1) bekezdését. Már ezen rendelkezés meghatározta azon kikötést, amely szerint a fenti mentesítés kizárólag azoknál alkalmazható utoljára, akik a 2015/2016. tanévben tesznek záróvizsgát.

Mindezekre figyelemmel az életkor miatt adható nyelvvizsgamentesség kivezetésére tíz éves felkészülési időt biztosított a jogszabály. Azt is fontos kihangsúlyozni, hogy kizárólag azon hallgatókra vonatkozott ezen szabály, akik tanulmányaik megkezdésekor már betöltötték a negyvenedik életévüket. (XIII/303/2021/OJBIT)

A nyelvvizsga-amnesztia alanyai azok a hallgatók lehetnek, akik záróvizsgát tettek, és oklevelet szereztek. Felsőfokú szakképzésben, illetve OKJ-s képzésen nem végzettséget igazoló oklevelet, hanem bizonyítványt szereztek az ezen képzésben részt vevők, így a nyelvvizsga-mentesség nem terjed ki ezen érintetti körre.

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a 2020-ban biztosított nyelvvizsga-mentesség a korábbi felsőfokú szakképzésben szerzett bizonyítványára nem terjed ki.

Felhívtuk a figyelmét, hogy a 2005. évi felsőoktatási törvény 11. § (1) és (3) bekezdései szerint a felsőoktatás egymásra épülő, felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusai az alapképzés, a mesterképzés és a doktori képzés. A felsőoktatás keretében – az (1) bekezdésben foglaltak mellett – felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzésként felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú továbbképzés is szervezhető.

A 2005. évi felsőoktatási törvény 60. § (1)-(2) bekezdései szerint a felsőfokú szakképzésben a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint szakmai vizsgát kell tenni. A hallgató tanulmányait az alap- és mesterképzésben, a szakirányú továbbképzésben záróvizsgával fejezi be. A 64. § (1)-(2) bekezdései szerint a felsőfokú szakképzésben tett sikeres szakmai vizsga alapján a felsőoktatási intézmény az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképesítést igazoló bizonyítványt – továbbá a hallgató kérésére bizonyítvány kiegészítő lapot – ad ki. A kiállított bizonyítvány – jogszabályban meghatározottak szerint – munkakör betöltésére, tevékenység folytatására jogosít. A bizonyítvány elkészítésére, kiállítására, tartalmára, a kiadott bizonyítványok nyilvántartására a szakképzésre vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni. A szakmai vizsga vizsgabizottsága Magyarország címerét tartalmazó körbélyegzőt használ. A felsőfokú szakképzésben a bizonyítvány kiadásának előfeltételeként a szakmai és vizsgakövetelmény, illetve a szakképzési program előírhatja a nyelvvizsga letételét. A kiadott bizonyítványokról központi nyilvántartást kell vezetni.

Mindezekre figyelemmel a felsőfokú szakképzettségben szakmai vizsgát tettek a képzésben részt vevők, ezzel pedig szakképesítést igazoló bizonyítványt szereztek. A 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 6. §-a záróvizsga teljesítéséhez köti az oklevél kiadását, így a fenti nyelvvizsga-mentesítés a panaszos képzésére nem alkalmazható.

Megértve egyéni indokait és helyzetét, felhívtuk a hallgató figyelmét, hogy hivatalunk hatásköre nem terjed ki a nyelvvizsga alóli mentesítés ügyében döntést hozni. A nyelvvizsgatételi kötelezettség alól méltányossági alapon senki sem kaphat mentességet a felsőoktatási intézménytől, tekintettel arra, hogy a nyelvvizsgatételi kötelezettséget jogszabály írja elő. A hatályos rendelkezések értelmében azonban jelenleg az oklevél kiállításához nyelvvizsga-bizonyítvány szükséges.

Áttekintve a panaszos által jelzetteket, álláspontunk az volt, hogy a panaszos által leírtak jogsérelmet nem, azonban érdeksérelmet okoznak. Az oktatási jogok biztosa csak jogsérelem esetén járhat el. A panaszos figyelmét felhívtuk, hogy jogszabály módosítását hol kezdeményezheti. (XIII/300/2021/OJBIT)

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a 2003-2005 között teljesített tanulmányait nyelvvizsga hiányában nem tudta lezárni, és így az 55343401 számú titkárságvezetői OKJ bizonyítványát átvenni. Sételmezte, hogy a felsőoktatásban alkalmazott nyelvvizsga-amnesztia képzésére nem alkalmazható.

Tájékoztattuk a veszélyhelyzettel összefüggő rendelkezésekről a nyelvvizsgákkal kapcsolatban, továbbá arról, hogy mivel nem csatolt jogorvoslat kimerítését igazoló dokumentumot, illetve a képzés befejezése óta eltelt időre is figyelemmel hivatalunk előtt eljárás megindítására hatáskör hiányában nincs mód. Felhívtuk továbbá a panaszos figyelmét, hogy jogszabály módosítását hol kezdeményezheti. (XIII/402/2021/OJBIT)

Egyes képzések esetén a képzési és kimeneti követelmények nem általános idegennyelvi követelményt szabnak meg, hanem szaknyelvi ismeretekkel kell rendelkezni az oklevél kiállításához.

Egy panaszos oklevél kiállításához szükséges idegennyelvi követelménnyel kapcsolatban kérte hivatalunk tájékoztatását. Beadványában előadta, hogy orvostanhallgatóként tanult, nem rendelkezett nyelvvizsga bizonyítvánnyal, tudomása szerint már nem volt lehetősége Profex orvosi szaknyelvi nyelvvizsgát teljesíteni a záróvizsgáját megelőzően, a felsőoktatási intézménytől pedig azt a tájékoztatást kapta, hogy ennek hiányában oklevelének kiállításához a B2 államilag elismert komplex nyelvvizsga mellé köteles egy B2 kari szaknyelvvizsga bemutatására is.

Tájékoztattuk a hallgatót, hogy a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 4. mellékletének VIII. „Orvos- és egészségtudományi képzési terület” című fejezetének 53. „Általános orvos osztatlan szak” alfejezetének 8.2. pontja szerint általános orvos szakon az alábbi idegennyelvi követelményeknek kell megfelelni az oklevél kiállítása érdekében. A mesterfokozat megszerzéséhez a magyar nyelvű képzésben angol nyelvből államilag elismert, középfokú (B2), komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél, az idegen nyelvű képzésben pedig magyar nyelvből egyetemi záróvizsga szükséges.

Tájékoztattuk a hallgatót a veszélyhelyzettel összefüggő a nyelvvizsgákkal kapcsolatos rendelkezésekről, továbbá, hogy az aktuális nyelvvizsgázási lehetőségekkel összefüggésben a nyelvvizsgaközpontnál érdeklődhet. (XIII/208/2021/OJBIT)

A korábban életkor alapján kapható idegennyelvi követelmények alóli mentesítést kivezette a jogalkotó. A jelenlegi jogszabályok szerint az egyetlen lehetőség nyelvvizsga nélkül oklevelet szerezni, ha a fogyatékossággal élő hallgató szakértői véleménnyel igazolja a mentesülés alapjául szolgáló tény a felsőoktatási intézmény irányába.

Több hallgató tanulási nehézségeikre tekintettel az oklevél átvételéhez szükséges nyelvvizsgával kapcsolatban kapható mentesítésekről kérte hivatalunk tájékoztatását.

Kérdésükkel kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a hozzánk fordulókat. A felsőoktatás keretszabályait jelenleg a minden felsőoktatási intézményre vonatkozó Nftv. szabályozza. Az Nftv. 49. § (8) bekezdése alapján a fogyatékossággal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossághoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz – így különösen írógép, számítógép – alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.

A Kormány a fogyatékossággal élő hallgatókkal kapcsolatos intézményi feladatok végrehajtásának rendjét a végrehajtási rendelet 62-64. §-ai határozzák meg, amely rendelkezések 2015. április 17. napján

léptek hatályba. E rendelet 62. § (1) bekezdése szerint a fogyatékossgal élő hallgató kérelmére a felsőoktatási intézménynek a tanterv előírásaitól részben vagy egészében eltérő követelményeket kell megállapítania, illetve – figyelemmel az Nftv. 49. § (8) bekezdésére – azok teljesítésétől el kell tekintenie a (2)-(7) bekezdésben foglalt kedvezmények közül legalább egy, szükség szerint több kedvezmény biztosításával, ha a fogyatékossgot igazoló szakvélemény megállapításai alapján kedvezmény, illetve mentesség biztosítható a hallgató számára.

A végrehajtási rendelet 62. § (6) bekezdés a) pontja rendelkezik a diszlexiával élő hallgató részére adható kedvezményekről. Eszerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő hallgató esetében alkalmazható kedvezmények a diszlexiás-diszgráfiás-diszortográfiás hallgatonál: az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsga vagy szóbeli helyett írásbeli vizsga; írásbeli vizsga esetén a nem fogyatékossgal élő hallgatókra megállapított felkészülési időnél hosszabb felkészülési idő; a vizsgán a szükséges segédeszközök (különösen számítógép, írógép, helyesírási szótár, értelmező szótár, szinonima szótár) biztosítása; mentesítés a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól.

Lényeges kiemelni a végrehajtási rendelet 62. § (12) bekezdését is, amely szerint a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alóli mentesítés megilleti azt a fogyatékossgal élő volt hallgatót, aki záróvizsgát tett és hallgatói jogviszonya megszűnt, de a szakképzettség megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga kötelezettségét nem teljesítette.

Az igazolás rendjére vonatkozó szabályokat a rendelet 63. § (1)-(3) bekezdése tartalmazza, amely szerint a fogyatékossgal élő hallgató (jelentkező) fogyatékossgának típusát a (2) vagy a (3) bekezdésben meghatározott szerv által kiadott szakértői véleménnyel igazolja. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye már a középfokú tanulmányok ideje alatt is fennállt, a fogyatékossg, sajátos nevelési igény a megyei (fővárosi) pedagógiai szakszolgálati intézmények és azok megyei vagy országos szakértői bizottságként eljáró tagintézményei által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható. Ha a hallgató (jelentkező) fogyatékossga, sajátos nevelési igénye a középfokú tanulmányok ideje alatt nem állt fenn, a fogyatékossg az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat által kibocsátott szakértői véleménnyel igazolható.

E rendelkezések alapján a hallgatót tehát megilleti a jog, hogy a fogyatékossg szakértői igazolása után kérelmezze a felsőoktatási intézménytől egyes követelmények alóli mentesítését. A szakértői igazolás kiállítására azonban kizárólag a jogszabályban rögzített szerv jogosult, más szakemberek és szervezetek véleményei a mentesítési kérelem elbírálása során nem vehetőek figyelembe. Azt azonban, hogy a megfelelő szakvélemény benyújtását követően részben vagy egészben mentesíti-e a hallgatót az egyes kötelezettségek alól, a felsőoktatási intézmény dönti el a fent hivatkozott rendelkezések és a szervezeti és működési szabályzatában foglaltak alapján.

A panaszosok által becsatolt szakértői vélemények a panaszosoknál fogyatékossgot nem állapítottak meg, és felsőoktatási intézményben adható kedvezményekről nem rendelkeztek. Fentiek alapján, a beadványozók panaszának tárgya érinthet oktatási jogot, azonban olyan döntést sérelmezett, amely nem a felsőoktatási jog területére tartozik. Hivatalunk kizárólag az oktatással összefüggő jogsértésekben tud vizsgálatot lefolytatni. A szakértői bizottság véleményének felülvizsgálatára hivatalunk hatásköre nem terjed ki. Tájékoztatjuk a hallgatókat, hogy amennyiben bármely panaszos úgy ítéli meg, hogy a szakértői bizottság javaslata nem felel meg az állapotuknak, és felsőoktatási tanulmányaikkal összefüggésben kedvezményre lennének jogosultak, úgy a szakértői vélemény felülvizsgálatának lehetőségeiről a szakértői bizottságnál érdeklődhetnek.

Tájékoztatottuk továbbá a hozzánk fordulókat, hogy a speciális szükségletű vizsgázók esélyegyenlőségét megteremtő körülmények biztosításáról közvetlenül a nyelvvizsgát szervező intézményeknél helyben tájékozódhatnak. (XIII/28/2021/OJBIT, XIII/234/2021/OJBIT, XIII/441/2021/OJBIT)

A HALLGATÓK ÁLTAL FIZETENDŐ DÍJAK, TÉRÍTÉSEK ÉS A RÉSZÜKRE NYÚJTHATÓ TÁMOGATÁSOK

A hallgatók részére alapesetben tizenkét félév áll rendelkezésre magyar állami ösztöndíjas képzésben. A tíz félévet meghaladó osztatlan képzés esetén, illetve fogyatékkal élő hallgató esetén további négy félévvel lehet hosszabb ez az időtartam. Az adott szak képzési idejét azonban legfeljebb két félévvel haladhatja meg a magyar állami ösztöndíjas képzés, de kizárólag abban az esetben, ha a tizenkét félévből még maradt elég magyar állami ösztöndíjas félév.

Egy panaszos a mesterképzésével összefüggésben azt a tájékoztatást kapta, hogy a Felsőoktatási Információs Rendszer (a továbbiakban: FIR) rendszerben közölt adatok szerint elfogytak az állami ösztöndíjjal támogatott félévei, ezért át fogják sorolni önköltséges képzésbe. Korábban fizika alapszakon két félévet, bionika alapképzésen hét félévet használt el, jelenlegi képzése négy félév, amelyből három félévet már teljesített. Tudomása szerint minden képzésen két félévvel lehet hosszabb az állami ösztöndíjjal támogatott tanulmányok ideje a képzési időnél.

A panaszost tájékoztattuk, hogy az Nftv. 47. § (1) bekezdése szerint egy személy – felsőoktatási szakképzésben, alapképzésben és mesterképzésben összesen – tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami (rész)ösztöndíjas képzésben (a továbbiakban: támogatási idő). A támogatási idő legfeljebb tizennégy félév, ha a hallgató osztatlan képzésben vesz részt és a képzési követelmények szerint a képzési idő meghaladja a tíz félévet. Ugyanezen § (3) és (5) bekezdései szerint az (1) bekezdés szerinti képzésben az oklevél megszerzéséhez igénybe vehető támogatási idő legfeljebb két félévvel – a (4) bekezdés alkalmazásával legfeljebb hat félévvel – lehet hosszabb, mint az adott tanulmányok képzési ideje. Az adott szak támogatási idejébe az azonos szakon korábban igénybe vett támogatási időt be kell számítani. Ha a hallgató az így meghatározott támogatási idő alatt az adott fokozatot (oklevelet) nem tudja megszerezni, a tanulmányait e szakon önköltséges képzési formában folytathatja akkor is, ha az (1) bekezdés szerinti támogatási időt egyébként még nem merítette ki. A hallgató által igénybe vett támogatási időnek minősül minden olyan félév, amelyre a hallgató bejelentkezett.

A beadványozót első levelét követően tájékoztattuk hivatalunk hatásköri szabályairól, így a jogorvoslat kimerítésének szükségességéről is.

A hallgató az átsorolással kapcsolatban az érintett felsőoktatási intézmény Felülbírálati Bizottságához (a továbbiakban: Bizottság) fordult, ahol kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasították. Az indokolás szerint a panaszos jogorvoslati kérelmében előadta, hogy nem ért egyet az Nftv. 47. §-ának rendelkezéseivel, mivel megítélése szerint ezek folytán a hét féléves alapképzést, illetve négy féléves mesterképzést választó hallgatók hátrányba kerülnek a hat féléves alapképzést választó, vagy a tíz félévet meghaladó képzési idejű osztatlan képzésben részt vevő hallgatókhoz képest. A beadványozó

szerint, amennyiben a bionikai alap- és mesterképzést választó hallgatók számára is járna a két plusz félév, úgy nem volna indokolt az átsorolása.

A jogorvoslati döntés rögzíti, hogy az Nftv. 47. § (1) bekezdésében rögzítettek szerint egy személy tizenkét féléven át folytathat a felsőoktatásban tanulmányokat magyar állami ösztöndíjas képzésben. A Bizottságnak nincs olyan hatásköre, hogy a vonatkozó jogszabályokon módosítson, vagy azokkal ellentétes döntést hozzon, így megállapította, hogy az érintett hallgató kérelme lehetetlen célra irányult. A jogorvoslatot követően a panaszos ismét felkereste hivatalunkat, és megküldte részünkre a másodfokú döntést. Áttekintve a felsőoktatási intézmény jogorvoslati döntését, a határozatban foglaltakkal egyetértve megállapítottuk, hogy hivatalunk előtt vizsgálat lefolytatására – jogsértés hiányában – nincs mód.

Tájékoztatottuk a hallgatót érdeksérelemre vonatkozó álláspontunkról, továbbá arról, hogy kit kereshet meg jogalkotásra vonatkozó szándékával. (XIII/387/2021/OJBIT)

Azon hallgatók, akik tanulmányaikat nem folytathatják magyar állami ösztöndíjas képzésben, önköltséges képzésbe kerülnek átsorolásra. Amennyiben nem vállalják az önköltség fizetését, megszűnik a hallgatói jogviszonyuk. (XIII/427/2021/OJBIT, XIII/438/2021/OJBIT)

Egy hallgató azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy a felsőoktatási intézmény a félév megkezdését követően átsorolta önköltséges képzésre.

Tájékoztatottuk az Nftv. 47. § (1) bekezdésében foglaltakról, valamint az Nftv. 59. § (1) bekezdés f) pontjáról, amely szerint megszűnik a hallgatói jogviszony, ha a hallgató hallgatói jogviszonyát – fizetési hátralék miatt – a rektor a hallgató eredménytelen felszólítása és a hallgató szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés véglegessé válásának napján.

Korábbi tanulmányaival összefüggésben tájékoztatottuk továbbá a hallgatót, hogy az Nftv. 113. § (2) bekezdése alapján e törvény hatálybalépése után az, aki igazolja, hogy a felsőoktatási intézményben költségtérítéses, önköltséges képzésben szerzett oklevelet, az jogosult igénybe venni a magyar állami (rész)ösztöndíjas hallgatói képzést. Azoknál, akik 2006. január 1-je után – felsőoktatásban 2006. január 1-je előtt szerzett oklevéllel vagy bizonyítvánnyal – kezdenek újabb felsőfokú tanulmányokat és nem tudják igazolni, hogy tanulmányaikat költségtérítés, önköltség fizetése mellett folytatták, – bármely képzési ciklus esetén – azt kell vélelmezni, hogy hét félévet vettek igénybe államilag támogatott képzésként. E vélelemmel szemben a hallgató, a felsőoktatási intézmény és az Oktatási Hivatal igazolással élhet. (XIII/560/2021/OJBIT)

Az önköltség fedezi mindazon szolgáltatásokat, amik a magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben résztvevő hallgatónak járnak. A korábbi jogszabályok alapján folytatott képzések esetén a költségtérítés és a tandíj külön fogalmat takar, így az államilag támogatott tanulók is fizethettek tandíjat.

Egy panaszos azzal kapcsolatban kérte hivatalunk segítségét, hogy korábbi, 1997-2001 között folytatott tanulmányai alatt tandíjat fizetett, de a felsőoktatási intézmény szerint ő nem költségtérítéses képzési féléveken tanult.

Tájékoztatottuk a volt hallgatót, hogy a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény tanulmányai kezdetekor hatályban volt 31. § (1) bekezdése szerint az államilag finanszírozott felsőfokú képzésben

részt vevő hallgatók a törvény rendelkezései szerint tandíjat és egyéb díjakat, az államilag nem finanszírozott képzésben részt vevő hallgatók pedig költségtérítést és egyéb díjakat fizetnek. Tehát a képzés során fizetett tandíj vagy képzési hozzájárulás nem tekinthető költségtérítésnek. (XIII/56/2021/OJBIT)

Egy külföldi panaszos előadta, hogy jelentkezett és felvételt nyert egy felsőoktatási intézménybe, és előre befizette az önköltséget. A jelentkező vízumigénylését azonban elutasították, erre hivatkozással nem tudta tanulmányait megkezdeni, és kérte a felsőoktatási intézménytől az általa befizetett összegek visszatérítését, azonban ez két hónapig nem történt meg.

A jelentkező hivatalunktól kérelmezte vizsgálat megindítását a felsőoktatási intézmény mulasztásával szemben, azonban a jogorvoslat kimerítésének hiányában erre nem volt mód, ezért a felsőoktatási intézménytől a jogorvoslati eljárás lefolytatásáról kértünk tájékoztatást.

A panaszos ügyében küldött tájékoztató levelében a rektor arról informálta hivatalunkat, hogy a panaszos részére az önköltséget a felsőoktatási intézmény visszautalta. A rektor levelében foglaltakra figyelemmel az ügyet lezártuk. (XIII/279/2021/OJBIT)

Továbbra is több kismama érdeklődött hivatalunknál arról, hogy jár-e önköltségmentesség a GYES ideje alatt a felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató hallgatóknak. A korábbiakban valóban volt erre lehetőség, azonban a jogalkotó ezen kedvezményt felmenő rendszerben kivezette a felsőoktatási szabályok közül. (XIII/504/2021/OJBIT, XIII/507/2021/OJBIT)

Több önköltséges képzésben részt vevő hallgató érdeklődött hivatalunknál, hogy jogosult-e önköltségmentességre figyelemmel arra, hogy tanulmányai megkezdését követően gyermekük született. Kérdésükkel kapcsolatban a következőkről tájékoztattuk a hozzánk fordulókat. A térítési és juttatási rendelet 36. § (1) bekezdése szerint az a hallgató, aki

a) 2006. december 31-je előtt létesített hallgatói jogviszonyt és

aa) költségtérítéses képzésben vett részt és a félév (oktatási időszak) első napján terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesült, vagy

ab) közismereti tanári vagy hittanár-nevelő szakon egyszakos tanári oklevéllel már rendelkező magyar állampolgárságú hallgatóként második közismereti tanári szakképzettség megszerzésére irányuló szakon az adott tanári szak képesítési követelményeiben meghatározott időtartamban folytat tanulmányokat, és

b) a félév (oktatási időszak) első napján az aa) vagy az ab) pontok szerinti feltételeknek eleget tesz, azon a szakon, szakképzésben, melyben e rendelet hatálybalépése előtt az aa) vagy az ab) pont alapján korábban költségtérítés-mentességben részesült, a b) pont szerinti félévben (oktatási időszakban) költségtérítés fizetésére nem kötelezhető.

A fentiek értelmében az a hallgató nem kötelezhető költségtérítés (önköltség) fizetésére, aki 2006. december 31. előtt létesített hallgatói jogviszonyt, költségtérítéses képzésben vett részt, és a rendelet hatályba lépését megelőzően a rendeletben foglalt feltételeknek megfelelően költségtérítés-mentességben részesült. A rendelet 37. § (1) bekezdése értelmében e rendelet – a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével – 2007. augusztus 1-jén lépett hatályba. Ennek megfelelően csak azok a hallgatók

jogosultak például GYES-re hivatkozással önköltség-mentességre, akik 2007. augusztus 1. előtt is jogosultak voltak rá.

Tájékoztatottuk a beadványozókat továbbá, hogy az Nftv. rendelkezik a finanszírozás formáiról. A 46. § (1) és (3) bekezdései szerint a költségviselés formája szerint a felsőoktatási képzésben részt vevő lehet magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató, magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató, illetve önköltséges hallgató. A magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének jogszabályban meghatározott költségét, valamint a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli.

Felhívtuk a hozzánk fordulókat figyelmét, hogy az Nftv. 43. § (3) bekezdése szerint a hallgató a felsőoktatási intézmény irányában teljesítendő fizetési kötelezettségének teljesítéséhez részletfizetési kedvezményre, halasztásra, mentességre a szervezeti és működési szabályzatban foglalt feltételek és eljárás szerint a rektornak – a fenntartó tájékoztatása mellett meghozott – döntése alapján jogosult. A beadványozók az intézmény által előírt részletszabályokról a felsőoktatási intézménynél helyben tájékozódhatnak.

E rendelkezés alapján a hallgató az intézménytől kérheti az önköltség elengedését, mérséklését, esetleg részletfizetési kedvezményt. Ezeket azonban az intézmény nem köteles megadni. Az erre irányuló eljárás részleteiről az érintettek az intézmény térítési és juttatási szabályzatában tájékozódhatnak. (XIII/434/2021/OJBIT, XIII/476/2021/OJBIT, XIII/518/2021/OJBIT)

Az Nftv. pontosan körülhatárolja, hogy mely szolgáltatások tartoznak a magyar állami ösztöndíjjal finanszírozott, illetve az önköltséges képzés kereteibe. A felsőoktatási intézmény saját térítési és juttatási szabályzatában ezen szolgáltatásokon nem terjeszkedhet túl.

Egy panaszos előadta, hogy a 2020/2021. tanév tavaszi félévében záróvizsgázott egy felsőoktatási intézményben, ahol önköltséges hallgatóként a záróvizsgára külön díjat követeltek tőle. Állítása szerint a felsőoktatási intézményben érvényben lévő szabályzatok és eljárásrend alapján a tanulmányait önköltséges formában végző hallgatók részére az önköltség összege mellett kirónak egy „záróvizsga költségtérítés” elnevezésű összeget is, melynek mértéke 50.000,- Ft. A díjat minden önköltséges hallgató köteles megfizetni, függetlenül attól, hogy képzési idején belül jelentkezik-e záróvizsgára, illetve első alkalommal teszi-e azt, és minden szükséges záróvizsga-jelentkezéssel kapcsolatos kötelezettségének eleget tett-e. A díj kiírása a hatályos Térítési és Juttatási Szabályzat (a továbbiakban: TJSZ) szerint történik, és a záróvizsga letételének feltétele.

A fenti ügyben a hallgató azt sérelmezte, hogy a fentiek alapján a képzési szerződés és a TJSZ alapján valóban kérhető az összeg, azonban a hallgató véleménye szerint a fenti jogcímen kiírt és kért összeg nincs összhangban az Nftv. XXII. fejezetében foglaltakkal. A 81. § (1) bekezdés a) pontja szerint a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzés keretében a hallgató által igénybe vehető szolgáltatások – többek között – a képzési programban meghatározott oktatási és tanulmányi követelmények teljesítéséhez, az oklevél, illetve doktori abszolutórium megszerzéséhez szükséges előadások, szemináriumok, konzultációk, gyakorlati foglalkozások, terepgyakorlatok első alkalommal történő felvétele, a beszámolók, vizsgák és a sikertelen beszámolók, illetve vizsgák egy alkalommal történő megismétlése, a záróvizsga letétele, továbbá a fokozatszerzési eljárás a hallgatói jogviszony fennállása alatt. Az Nftv. 83. § (1) bekezdése alapján, ha a hallgató önköltséges képzésben vesz részt, a

81. § (1)-(2) bekezdésében meghatározottakért önköltséget, a 82. § (1)-(2) bekezdésben felsoroltakért térítési díjat kell fizetnie.

Mindezekre figyelemmel a hallgató szerint az önköltség összegének befizetésével jogosult lenne a záróvizsga teljesítésére a hallgatói jogviszony fennállása alatt. A térítési díj ellenében igénybe vehető szolgáltatásokat az Nftv. 82. §-a fejt ki, melyben a fenti eset a hallgató szerint nem szerepel. Véleménye szerint a törvény alapján maga a „költségtérítés” fogalom is nehezen értelmezhető, mivel a jelenlegi szabályozások értelmében önköltség, valamint térítési díj fizetendő a nem magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben tanulmányokat folytatóknak.

A beadvánnyal összefüggésben – a hallgató nevének elhallgatása mellett – megkerestük az érintett felsőoktatási intézményt. A felsőoktatási intézmény válasza szerint megvizsgálta a beadványban leírtakat, annak tartalmával egyetértettek. Mindezekre figyelemmel a TJSZ-ben sérelmezett rendelkezést az Nftv. 81. § (1) a) pontjának, valamint 83. § (1) bekezdésének megfelelően módosították. Tekintettel arra, hogy az intézmény saját hatáskörben orvosolta a helyzetet, az ügyet lezártuk. (XIII/391/2021/OJBIT)